Влада - Радам !

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України № 224 (974) ♦ П'ятниця, 25 листопада 1994 року ♦ Ціна договірна

Зустрічі на Тернопільщині

Відбулася одноденна робоча поїздка Голови Верховної Ради України Олександра Мороза у Тернопільську область, край, що насичений і політичними, і релігійними суперечностями. Тож нелегко було Голові Верховної Ради зустрічатися з тернопільцями. А зустрічей відбулося того дня чимало. Олександр Мороз побував в одній з кращих агрофірм області — підволочиській «Ниві», говорив з керівниками агропромислового сектора Підволочиського району, вів розмову про проект нового закону про владу з головами сільських Рад, в обласній Раді зустрівся з цього приводу з головами райвиконкомів.

Насичені, цікаві зустрічі відбулися також на Тернопільському комбайновому заводі, у приватному підприємстві «Граніт», артилерійській дивізії Прикарпатського військового округу. Та, за висловом Олександра Олександровича, найбільше його вразило перебування на Тернопільському виробничому об'єднанні «Текстерно». На площі більше двадцяти гектарів стояли ткацькі, прядильні верстати — і жодної людини біля них. Немає сировини.

У ході численних розмов з робітниками, селянами, спеціалістами, науковцями, інтелігенцією у центрі стояло основне питання: як вивести з кризи нашу економіку. Але не обійшлося і без політичних дискусій. У «Ниві», наприклад, колишній заступник представника Президента в області Борис Діденко скандував: «Народ — з Кучмою!» На це Олександр Олександрович спокійно відповів:

— Я теж з Кучмою. А отже, з народом.

У ході зустрічей Голова Верховної Ради обіцяв тернопільцям у міру своїх сил і можливостей все зробити для поліпшення життя людей.

Михайло ВАСИЛАШКО.

ДЕРЖАВНИЙ ВІЗИТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ДО США

Вашингтон, 23 листопада. (Микола Маслов—Укрінформ). Президент Леонід Кучма, який перебуває з державним візитом у Сполучених Штатах, протягом другого дня перебування у столиці США відвідав Арлінгтонське кладовище, взяв участь в офіційній зустрічі біля Білого дому, провів переговори з Біллом Клінтоном, зустрівся з представниками преси, був присутній при підписанні ряду важливих міждержавних документів, виступив на прес-конференції, а також під час обіду, даного від імені Президента США на честь високого українського гостя.

Відвертою і щирою була бесіда Президента Л.Кучми з одним із лідерів республіканської партії сенатором М.Макконеллом.

Кульмінацією, на думку політичних спостерігачів і журналістів, стала церемонія підписання пакета важливих українсько-американських документів, після якої відбулася спільна прес-конференція Президента України Л.Кучми та Президента США Б.Клінтона.

Головними двома документами є Хартія про партнерство, дружбу і співробітництво, а також Угода про співробітництво в галузі космосу. Крім того, підписано ряд аналогічних документів на рівні міністерств і відомств двох країн.

Президент Л.Кучма у своєму виступі наголосив, що в ході проведених переговорів відбулося просування до справді демократичного партнерства із Сполученими Штатами. Підписані угоди передбачають розширення масштабів співробітництва в політичній, економічній, гуманітарній та інших сферах, що й було головною метою переговорів під час нинішнього державного візиту.

Відповідаючи на запитання про майбутнє в розвитку взаємних відносин США з Україною, Білл Клінтон наголосив: незважаючи на різке скорочення бюджетних асигнувань в наступні роки, Україна залишатиметься на четвертому місці у списку країн—одержувачів американської допомоги.

Президент Л.Кучма запросив Президента США Б.Клінтона відвідати з державним візитом Україну.

Разом з адвокатом легше бути «паном»

Мабуть, навіть той, хто має про Феміду тільки абстрактне уявлення, знає: з цією суворою дамою краще зустрічатися в парі з досвідченим адвокатом: байдуже, який характер цієї зустрічі — кримінальний чи популярний нині цивільний. Від адвоката, його професійної спритності й інтелекту найчастіше залежить — чи ти «пан чи пропав». Недаремно на Заході, а тепер і в нас адвокатський фах належить до найпрестижніших — і в моральному, і в матеріальному контекстах. Це, між іншим, «січуть» уже на першому курсі правники-студенти: овіяна романтикою з радянських детективів професія слідчого приваблює їх куди менше, ніж кілька випусків тому. Один із знайомих прокурорів назвав це доброю ознакою для... злочинців, за що відразу й одержав «контрудар» від співрозмовника — адвоката: це добра ознака для нашого права: нарешті воно набуде цивілізованих рис і змінить профіль — з права нападу на право захисту людини.

У київській приватній адвокатській фірмі № 1 (президент Сергій Острович) також вважають, що представники їхнього правничого цеху відіграють найбільшу роль в утвердженні принципів права в житті суспільства. За цим не гола декларація, а щоденна робота з правового «лікнепу»: консультація громадян, фірм та організацій, представництво їхніх інтересів у суді — цивільних і кримінальних процесах. Останнім часом особливо багато справ пов'язано з арбітражним судом. Одне слово, послуги, про які адвокати радянської школи раніше мали лише туманне теоретичне уявлення. А якщо хтось заздрить, що адвокат — людина не бідна і навіть у скруту має «до булки масло», хай не пригнічує власних нервових клітин: є досить адвокатів не лише з інтелектом, а й із совістю: в убогих вони не вирвуть останній шмат хліба.

Людмила КОХАНЕЦЬ.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Продиктовано в номер

Вчені — за нафтотермінал

На засіданні ради Спілки наукових та інженерних об'єднань України, яке відбулося у Києві, не було аргументів проти спорудження нового нафтоприймального терміналу поблизу порту Південний (Одеса). Були аргументи лише «за». Це, в першу чергу, економічні чинники — такі, як альтернативне джерело постачання нафти (сьогодні Україна в основному одержує нафту з Росії), екологічні (спорудження терміналу вчені визнали чинником, який відіграватиме оздоровчу роль, оскільки дасть можливість закриття існуючого терміналу) та інші. Було достатньо критично розглянуто проект, отримано вичерпні відповіді від проектувальників на найнеприємніші запитання. Представники 12 наукових товариств дійшли одностайного висновку: термінал негайно треба будувати. Детальніше про аргументи науковців читайте в найближчих номерах «Голосу України».

Потрібні широкомасштабні операції

Відбулося засідання Координаційного комітету боротьби з корупцією і організованою злочинністю при Президенті України під головуванням першого віце-прем'єр-міністра Євгена Марчука. На ньому було розглянуто питання вдосконалення діяльності Координаційного комітету, створення Міжвідомчого науково-дослідного центру при ньому, проаналізовано хід виконання Указу Президента Леоніда Кучми від 21 липня 1994 року «Про невідкладні заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю».

З метою оздоровлення криміногенної обстановки у містах і селах України, посилення особистої безпеки громадян, окрім проведення повсякденних планових оперативно-слідчих та профілактичних заходів із залученням усіх наявних сил і засобів, передбачається провести додаткові широкомасштабні операції по знешкодженню кримінально-злочинних елементів, насамперед озброєних угруповань, а також посилити жорсткий контроль за своєчасним і повним виконанням рішень та доручень Координаційного комітету.

Монополіст здає позиції

Далеко не всі сільськогосподарські товаровиробники поділяють думку першого віце-прем'єра з питань економічної реформи Віктора Пинзеника, буцімто монопольні структури переборщили, формуючи нові ціни на споживчому ринку. Тим часом на колегії Мінсільгосппроду зазначалося, що чимало фактів підтверджують висновки і прогнози першого віце-прем'єра.

Київський м'ясокомбінат, скажімо, необгрунтовано підняв вартість сирокопченої ковбаси до 1 мільйона 300 тисяч карбованців за кілограм. Але схоже на те, що неплатоспроможність населення змусить м'ясокомбінат знижувати ціну. Принаймні, днями він прийняв рішення про зниження на 10 відсотків вартості вареної ковбаси, яка також виявилась покупцям не по кишені.

Таланчук пішов. Лубченко повертається?

Народний суд Радянського району міста Києва під головуванням судді Ірини Саприкіної поновив Ігоря Лубченка на роботі в редакції газети «Освіта», де він працював на посаді головного редактора, і зобов'язав Міносвіти сплатити журналісту гроші за вимушений прогул, який тривав майже два роки.

Протягом цього часу незаконно звільнений попереднім керівництвом Міносвіти редактор добивався правди. І ось начебто поставлено останню крапку в цій ганебній історії. Рішення суду, як відомо, набирає чинності через десять днів після його виголошення. Якщо його знову не будуть торпедувати й оскаржувати в керівних кабінетах Міносвіти, як то вже неодноразово траплялось. А втім там з'явився новий міністр — Михайло Згуровський, якому із незаконно скривдженим редактором, очевидно, нічого ділити.

Отже, Таланчук, недавній міністр освіти, пішов, а Лубченко повертається? Через кілька днів — побачимо.

Діяти узгоджено, керуючись законом

Погано керованою назвав ситуацію в Україні Голова Верховної Ради України Олександр Мороз на вчорашній зустрічі зі слухачами Постійно діючих курсів Верховної Ради — головами обласних та районних Рад. О.Мороз констатував: протистояння гілок влади очевидне. Верховна Рада підтримала «ідеологічні» засади програми Президента, проте щодо принципових питань її здійснення одностайності немає. Зокрема, згадувався останній указ Президента про невідкладні заходи щодо здійснення земельної реформи, окремі пункти якого «суперечать Конституції і законам України», а тому їх дія буде зупинена.

Висловившись негативно щодо прийняття закону про владу, Голова Верховної Ради наголосив: саме представники місцевих Рад мають приймати основний закон держави, окремі ж його положення слід визначати шляхом референдуму.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Комісія з питань бюджету продовжує роботу над проектом Закону України "Про внесення змін, доповнень і уточнень до Державного бюджету України на 1994 рік», поданим до Верховної Ради Президентом України. Над проектом Закону про бюджетну систему України працює робоча група Комісії, до якої увійшли провідні фахівці Кабінету Міністрів, відомі науковці вузів та науково-дослідних інститутів Києва.

Комісія з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією завершила підготовку проектів законів України «Про боротьбу з корупцією», «Про внесення змін і доповнень до чинного законодавства щодо відповідальності посадових осіб», «Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про боротьбу з корупцією». Вказані законопроекти подані у Президію Верховної Ради України і пакетом будуть розглянуті на пленарному засіданні наступного тижня.

22 листопада голова Комісії Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Григорій Омельченко зустрівся з послом ФРН Александером Арно. Під час півтoрагодинної розмови відбувся обмін думками щодо проблем боротьби з мафією, наркобізнесом, контрабандою зброї, наркотиків. Йшлося про необхідність об'єднання і координації зусиль правоохоронних органів України і Німеччини у цій справі.

А 23 листопада голова Комісії Григорій Омельченко мав розмову з послом Фінляндії в Україні Еріком Ульфтедтом та головним спеціалістом з питань діяльності комісій, консулом Генконсульства Фінляндії у Санкт-Петербурзі — Юха Пієтарінен. Йшлося про обопільну зацікавленість у співпраці в різних напрямках, і особливо у боротьбі із організованою злочинністю, міжнародною корупцією та наркобізнесом, які є світовою загрозою на межі XXI століття, про необхідність створення Європейської міжпарламентської комісії по уніфікації законодавства щодо відповідальності за злочинні діяння із вищезазначених проблем.

Досягнуто домовленості про подальшу співпрацю та обмін законопроектами.

Прес-служба Верховної Ради України.

Хто підставив Олександра Мороза?

За всіх часів політика вважалася справою брудною, і зайвий раз це засвідчують останні скандали, що спалахнули на українському Олімпі. Якщо про Ю. Звягільського давно ходили різні чутки, що дістали своє підтвердження і завершення у порушенні проти нього кримінальної справи, то постать О. Мороза завжди була поза будь-якими підозрами, що навіть викликало здивування (особливо на тлі деяких його колег-парламентаріїв). Немає компромату — і край. Ну а коли немає, тоді треба щось робити. Найпевніше саме так постало питання про законність надання пільгового кредиту Охтирському міськвиконкому і виділення з нього 10 млрд крб. П. Смирнову на лікування у США. Зазначимо, що тема ця чомусь не піднімалась чотири місяці і лише наприкінці вересня набула «розголосу» в одній із київських газет, хоча кредит було видано ще в червні.

4 жовтня народний депутат В. Ткаченко надсилає депутатський запит до Комісії Верховної Ради з питань боротьби з корупцією і організованою злочинністю: «30 вересня 1994 р. в газеті «Независимость» опубликовано статтю «Неужели законодательство Украины предусматривает кредитование таким странным образом?»

Річ у тім, що згадуваний там Смирнов є мешканцем мого виборчого округу, та й кредитування здійснювалося для моєї рідної Охтирки. Прошу вжити відповідних заходів щодо перевірки законності надання у такий спосіб кредиту. Про результати перевірки повідомити як у державних засобах масової інформації, так і в місті Охтирці. Хотів би взяти особисту участь у складі депутатської комісії чи групи з перевірки цих матеріалів». На депутатському запиті, щоправда, чомусь стоїть дата — 4 вересня. Комісія розглядає запит і надсилає доручення Генпрокуратурі про проведення відповідної перевірки.

Отже, Національний банк України, порушивши існуючий порядок надання кредиту, запроваджений рішенням його правління від 22.04.93 р., виділив 06.06.94 р. Проумінвестбанку України кошти на суму 30 млрд крб. для пільгового (50 відсотків річних) кредитування будівельно-монтажного управління «Охтирбуд». А за місяць до цього (06.05.94 р.) перший заступник голови Охтирського міськвиконкому А. Нестеренко разом з начальником БМУ «Охтирбуд» В. Пеліхом, в обхід міського відділення і регіонального управління Нацбанку, безпосередньо звернулися до заступника голови правління Промінвестбанку В. Бондаря з проханням про надання кредиту, після чого на адресу виконуючого обов'язки голови правління Нацбанку А. Веселовського надсилається відповідний лист. І 10.05.94 р. А. Веселовський особисто підписує постанову правління про видачу кредиту (на засіданні правління вона не затверджувалася). Одне слово, питання кредитування було вирішено задовго до звернення охтирців до Голови Верховної Ради України. Але вирішено — ще не означає виконано. Знаючи про порушення, які мали місце, керівництво банку зволікало — для прикриття потрібна була чиясь високопоставлена віза. І таку людину знайшли в особі О. Мороза.

Ще в грудні минулого року на прийом до О. Мороза, який працював тоді в Комісії ВР з питань агропромислового комплексу, земельних ресурсів і соціального розвитку села, прийшов житель Охтирки Павло Смирнов з проханням допомогти в одержанні коштів на лікування зору в США. Мороз доручив зав. секретаріатом комісії Ю. Білику, якщо можливо, допомогти хворому, але в рамках закону. Питання тоді так і не було вирішено. Смирнов, який до цього вже проходив лікування в США, продовжував шукати кошти, і в травні звертається з аналогічним проханням до віце-прем'єра Жулинського, інших вищих службових осіб країни, комерційних структур, але нічого не виходило. І тут йому хтось, напевне, підказав останній шлях — через міськвиконком до Мороза (впевненість ця базується на подіях, які розгорнулися уже після виділення кредиту).

25.05.94 р. уже згадуваний Білик прийняв Смирнова і Нестеренка з листом на ім'я Мороза, де міськвиконком просив 10 млрд крб. — на продовження будівництва центральної районної лікарні, 10 млрд крб. — на будівництво житлового будинку для сімей інвалідів-чорнобильців I категорії і сімей афганців, 10 млрд крб. — на доброчинну мету (лікування Смирнова в США). Причому в листі зазначалося, що повернення кредиту в 30 млрд крб. гарантується з відсотками. Що в такому разі мав зробити соціаліст Мороз, який прийшов до влади з програмою соціального захисту населення? Правильно, не відмовляючи, направити для розгляду по суті. І на листі з'явилася горезвісна резолюція: «А.А. Веселовському. Прошу розглянути». Надалі це будуть тлумачити як «видати». Але Веселовського ж ніхто не зобов'язував порушувати існуючий порядок надання кредитів — він мав можливість вирішити питання видачі Смирнову коштів на лікування через Міністерство охорони здоров'я (на такі цілі в бюджеті на 1994 р. передбачено кошти в розмірі 200 млрд крб.). 6 червня гроші надходять до Промінвестбанку, 21 червня всі 30 млрд переказують на рахунок БМУ «Охтирбуд». А звідти 10 млрд — на особистий рахунок Смирнова в Правексбанку.

Перед тим, як продовжувати, подивимося, на які цілі було витрачено 20 млрд, тим паче, що в згадуваних публікаціях ішлося буквально про таке: «Всю значну суму було негайно проконвертовано за фіксованим курсом Нацбанку в долари та...». Так ось «та...» Висновки прокуратури Сумської області: потреба в одержанні кредиту справді була, і 20 млрд використано за призначенням — спорудження 127-квартирного будинку завершено і його здадуть в експлуатацію, будівництво лікарні триває, відсотки за кредитом сплачено вчасно.

А ось з 10 млрд все набагато заплутаніше. 22 червня гроші надійшли на рахунок Смирнова, а вже 24 червня за його заявою Правекс-банком здійснено такі незрозумілі операції за рахунком:

— платіжним дорученням № 1 від 24.06.94 переказано 1,3 млрд крб. КНПФ «Сонник» «оплата згідно з договором про спільну діяльність за дорученням СП «Аркон»;

— платіжним дорученням № 2 від 24.06.94 — 2.891. 339. 300 крб. філії госпрозрахункової асоціації «Наша справа» «оплата згідно з договором про спільну діяльність за дорученням СП «Аркон»;

— платіжним дорученням № 3 від 24.06.94 — 808.660. 000 крб. КБ «Нафтовий» «оплата згідно з договором про спільну діяльність за дорученням СП «Аркон».

Договори в АКБ «Правекс-банк» відсутні, їх наявність жодним документом не передбачалася. 30.06.94 4 млрд крб. надходять назад на рахунок Смирнова від АВІН-Сервіс «фінансова допомога за СП «Аркон» згідно з договором про спільну діяльність». Загадкові фінансові операції задля більш як скромного хворого, чи не так? А 1 серпня вже згадуваний народний депутат В. Ткаченко пише міністрові охорони здоров'я України Мальцеву записку такого змісту: «Прошу Вас якнайшвидше нарахувати і видати хворому Смирнову П. А., а також двом особам, що його супроводжують, гроші на відрядження згідно з постановою Кабінету міністрів від 01.06.94 №344». Цікаво, що 18 жовтня депутатська комісія подала О. Морозу список питань за цією справою, серед них перші два — «Що Вам відомо про Смирнова? Чи знайомі Ви з ним особисто?» та «Чи вживали Ви особисто чи хтось інший за Вашим дорученням якихось заходів для виконання чи контролю за виконанням рішення з конвертації 10 млрд крб. для Смирнова?» Під цим посланням стоїть і підпис В. Ткаченка. Дивно.

Смирнов і «особи, які його супроводжують», подали до Тендерного комітету свідомо неправдиві документи (деякі підписи на них підроблені), вимагаючи при цьому одержання валюти готівкою, але тут вже нічого не вийшло. **Валюту в 498 тис. доларів США було переказано на рахунок Міністерства охорони здоров'я України, де вона і є досі.** Довелося задовольнитися одержанням 90 млн крб., що залишилися після конвертації. Незрозуміло, чому, але Смирнов після цього вже не оббивав порогів. Ще деякий час він перебував у Києві, а потім наприкінці жовтня поїхав до Москви, звідки останній раз телефонував 11 листопада своєму київському знайомому і передав, що їде лікуватися до Петербурга. До речі, відвозив його до Москви якийсь Ільїн, що раніше супроводжував Смирнова у Києві та Охтирці (нині продав київську квартиру і виїхав у невідомому напрямку).

Так хто ж підставив Олександра Мороза?

Олег КОЛЕСНИКОВ, начальник прес-служби Генеральної прокуратури України.

Інтерв'ю у кулуарах

Менше говорити, більше діяти

Нещодавно голова Національного банку України Віктор Ющенко заявив, що завдяки розробленій спільно з урядом програмі та, зокрема, постанові Кабміну №733 йому вдасться за три тижні зупинити інфляцію. А як вважають депутати?

Михайло СИРОТА, Придніпровський виборчий округ № 418:

— Нині в нашій державі відбуваються складні процеси. І саме реалізація запропонованої Президентом програми є єдино вивіреним шляхом для подолання кризи. Більшість парламенту підтримала пропозиції Л.Кучми. Але без сильної виконавчої влади перетворення здійснити не вдасться. Чим швидше буде сформовано сильну виконавчу систему, прийнято закони про владу та самоврядування, тим краще підуть реформи.

Олександр СКІПАЛЬСЬКИЙ, Володимир - Волинський виборчий округ № 66:

— За три тижні зупинити інфляцію зможе хіба Господь Бог. Бо в Україні не налагоджене виробництво, і це чи не основна перепона. Я думаю, за цей час уряд мав би підготувати серйозний пакет документів для здійснення наміченого.

Підготував Іван КАРАСЬ.

НЕ НАЗИВАЮТЬ ЇЇ РАЄМ...

Життя Рад

Побутує думка, що Полтавщина — екологічно найчистіша область України. Можливо, порівняно з Донбасом або Чорнобильською зоною. А факти, викладені на останній сесії обласної Ради, свідчать про те, що екологічним раєм тут і не пахне. Такий вельми невтішний висновок випливає хоча б з тих міркувань, що рівно рік тому сесія обласної Ради розглядала питання екологічного стану області та шляхи його поліпшення. І незважаючи на «вжиті» заходи, загроза екологічної катастрофи не зменшилася. Так, 1993 року промислові підприємства області викинули в атмосферу 183 тисячі тонн речовин-забруднювачів, а обсяги недостатньо очищених стічних вод у річки навіть зросли на третину.

В області накопичилося близько 800 тонн заборонених і непридатних отрутохімікатів, які потрібно утилізувати і знешкодити. Понад 80 господарств не мають отрутосховищ взагалі, а 140 зберігають отрутохімікати просто неба. Ними отруюють землю, повітря, води. Як наслідок, в області немає жодного району, де була б вода, не забруднена нітратами. А якої шкоди завдають природі і людям промислові велетні Кременчука! 77 тисяч речовин-забруднювачів викидає щороку в атмосферу нафтопереробний завод, 12 мільйонів кубометрів стоків у Дніпро — гірничозбагачувальний комбінат. Список цей, здається, нескінченний. У десятках сіл, прилеглих до Полтави, Кременчука, Миргорода, Пирятина, Гребінки, вода зовсім непридатна до споживання, бо забруднена нафтопродуктами на сотнях гектарів. За такого згубного ставлення до природи досить чітко простежується зворотний зв'язок: вплив довкілля на людину, стан її здоров'я особливо тривожний. Природний приріст населення на Полтавщині утричі нижчий від середнього по Україні. За останні три роки різко зріс рівень захворювань, особливо серед дітей. Що чекає нас усіх завтра? Як врятувати природу й людину як її частину? Черговим місячником боротьби за чистоту? Чи програмою заходів? Хоч би які переконливі вони були, але доти, доки вони залишаться паперовими, толку з них... Хтось із промовців запропонував усім присутнім «позеленіти» у своїх переконаннях, щоб схаменутися і не губити природу. Та самого лише побажання надто мало, щоб поспішати міняти рай земний на небесний.

Григорій ГРИНЬ.

Земля наша багата, люди працьовиті, а їсти нічого. Чому?

Аграрна реформа

СЬОГОДНІ можна чимало почути й прочитати про аграрну та земельну реформу. Зовнішній бік реформи, як його подано Мінстатом, цілком пристойний. На початок 1994 року реформовано 8,2 тисячі колгоспів, або 87,5 відсотка їх загальної кількості. З них паювання майна здійснили 7,4 тисячі господарств, або 81 відсоток. На базі реформованих колгоспів створено 5,9 тисячі колективних сільськогосподарських підприємств з правом власності кожного його члена на свою частку майна (паю), а також 1,1 тисячі спілок селян і кооперативів, 148 акціонерних товариств. Цього року передбачено майже повне реформування всіх колгоспів. У державному секторі темпи значно нижчі: реформовано 11,8 відсотка радгоспів до загальної їх кількості. Переважно вони набули статусу колективного сільськогосподарського підприємства. Поглиблюється розвиток селянських (фермерських) господарств, їх кількість на 1 липня ц.р. становила 30,9 тисячі: проти 1993 року на 3158 господарств більше. У користуванні фермерів — 657,5 тисячі гектарів сільськогосподарських угідь. Змінилися також підсобні господарства населення, які обробляють майже 3,5 мільйона гектарів землі, або 12,4 відсотка. Розпочато реформування переробних і обслужних підприємств та організацій. Усього вже реформовано 10,7 тисячі підприємств та організацій, що становить 50 відсотків їх загальної кількості. На їх основі формуються акціонерні товариства відкритого типу.

Отже, зрушення є. Та очевидно й те, що чим далі сільське господарство просувається до ринку, тим гострішими стають продовольчі проблеми, а забезпечення населення продовольством гіршає. Сільське господарство ведеться екстенсивно і залишається витратним. Біокліматичний потенціал використовується в цілому на 35—40 відсотків. Якісні показники врожайності і продуктивності рослинництва та тваринництва нижчі за їхні генетичні можливості на 40—60 відсотків: За 0,64 гектара орної землі на душу населення, що є найвищим показником серед європейських країн, населення України не забезпечене повною мірою продуктами, одягом і взуттям. В АПК порушують не тільки якісні, а й кількісні співвідношення, сформувалися глибокі диспропорції між чинниками виробництва та умовами життя на селі.

Логічно постає запитання: для чого тоді аграрна й земельна реформа, якщо вона не сприяє ні соціальному відродженню села, ні підвищенню добробуту населення України? Щоб правильно відповісти, спочатку слід зважити, що сільськогосподарське виробництво функціонує в умовах всеосяжної, тотальної кризи, яка торкнулась усіх виробничих структур, а також політичних, соціальних, морально-етичних та інших сфер. Криза до того ж є не кращим тлом для проведення глибоких реформ.

ПОЧИНАЛАСЯ реформа взагалі без сценарію та адекватного їй економічного механізму. Далися взнаки також серйозні прорахунки у виборі форм та строків реформування власності, створення нових виробничих формувань форсували без належного організаційно-технічного забезпечення. При цьому недооцінювали значення оренди, акціонування. Не враховували також уроків вітчизняної та світової історії, сучасного досвіду, фактичних реалій економіки, готовності і сприйнятливості людей до реформи. Наукових розробок з цих аспектів майже не брали до уваги. Далося взнаки й те, що в країні не було власної аграрної політики.

До серйозного прорахунку слід віднести й те, що започатковану реформу не спрямовували на створення нової моделі організації сільського господарства. Не враховували світового досвіду. Все «зациклилося» на одному: дайте колгоспам і радгоспам усе потрібне — і вони себе ще покажуть. Але ж давали. І трактори, і комбайни, і мінеральні добрива за півціни, і багато чого іншого. А стабільного сільськогосподарського виробництва не досягли. Згадаймо 1962—у1964 або 1979—1982 роки. Прибутки колгоспів знизилися з 3,5 мільярда до 856 мільйонів карбованців. Прийняту спішно 1982 року Продовольчу програму, яку деякі політики сором'язливо замовчують, досі не розв'язано, а сільське господарство продовжує деградувати.

У світі давно сформувалися кілька ефективних аграрних економік. Американська форма організації аграрної сфери, наприклад, основана на приватних сімейних фермах з власною або орендною землею, тісно пов'язаних з сервісними структурами, харчовою індустрією і банками. Західноєвропейська модель тримається також на сімейній фермі, розгалуженій та всеосяжній кооперації з чітко налагодженим сервісом, на дотриманні цінового паритету та жорстких квот. При цьому селянин є власником засобів виробництва, виробленої продукції і доходу, а переробні підприємства, як правило, — власність селянських кооперативів. Піднесення виробництва в Китаї в 80-х роках забезпечила реформа, в ході якої було ліквідовано комуни, директивне планування та обов'язкові поставки. Землю закріпили за селянськими сім'ями. Розвинено кооперацію, створено потужну місцеву (волосну) промисловість. За короткий строк країна зуміла розв'язати проблему продовольства, одягти і взути все своє величезне населення.

Петро САБЛУК, віце-прем'єр-міністр, академік Української академії аграрних наук

Цей перелік моделей можна продовжувати. Їх багато, і формуються вони під впливом об'єктивних умов, агроландшафтів, поєднують природні, економічні, демографічні, соціальні, науково-технічні чинники, історичні традиції. У нашому суспільстві є прихильники тієї чи іншої з названих моделей. Вони справді добрі й ефективні, але жодну з них не можна механічно перенести на українську землю. Історичний досвід України доводить, що будь-яка задана згори і насильницьки втілена в життя схема не буде довговічна, ефективна. Разом з тим в усіх діючих моделях є багато спільного: власність, заінтересованість і відповідальність людини, селянська кооперація, справедливі ціни, відсутність насильства, хороший сервіс, обов'язкова підтримка науки з опорою на неї. Не брати до уваги ці принципові положення, які виправдали себе у світовій практиці, нерозумно, навіть неприпустимо.

НА МАКРОРІВНІ робили спроби стабілізації економіки та еквівалентного міжгалузевого обміну, але вони обмежувалися лише сферою фінансів і грошового обігу. Проте компенсації та індексації «заднім числом» не сприяли загальному зміцненню фінансового становища сільських товаровиробників, вели до скорочення кредитних ресурсів та нового витка інфляції. Свідомо чи несвідомо у більш вигідні умови поставлено підприємства промисловості, в гірші — сільські. Останнім встановлюють фіксовані ціни, які не відповідають рівневі витрат виробництва, тоді як у промисловості застосовують індивідуальні вільні ціни. За 1992—1993 роки, наприклад, ціни на матеріально-технічні ресурси зросли більш як у 4 тисячі разів, а закупівельні ціни на сільськогосподарську продукцію — в 1492 рази. Один кілограм цвяхів у 8 разів дорожчий за кілограм зерна.

В умовах переходу до ринку відходити від принципу вільного ціноутворення можна лише тимчасово, інакше руйнується рівновага пропозиції й попиту, розвиваються перекоси в поведінці економічних партнерів. «Шокова терапія», як двері у ринок, через цінову неузгодженість особливо боляче вдарила по сільському господарству. Розбіжність у цінах негативно позначилась і на продукції тваринництва. Вихід вбачається у широкому застосуванні гарантованих і договірних цін, здатних виконувати авансові функції для виробників продукції. Державі потрібно перекрити всі шляхи до невиправданого підвищення цін на стратегічні ресурси, які споживають у сільському господарстві і, власне, визначають рівень витрат по галузі. Більшість промислових товарів стає недоступна для сільських товаровиробників, що не лише впливає на якість матеріально-технічної бази (уповільнення списання техніки, старіння фондів), а й різкий спад попиту на промислову продукцію, що зрештою зумовлює скорочення ринку засобів виробництва, гальмує науково-технічний прогрес. Будь-яке підвищення цін на основні ресурси проти гарантованих слід компенсувати дотаціями з державного бюджету. Потрібно також гарантувати сільським товаровиробникам поставки пального, техніки, добрив, засобів захисту рослин, інвестицій та розвиток соціально-культурних об'єктів.

Держава повинна вводити нову цінову політику, а відповідно — нову методологію ціноутворення. Поки що за основу для складання ціни береться собівартість з усіма її негативними явищами. Ця методика не враховує рівень фондомісткості, структуру й обороту капіталу. За основний регулятор пропонуємо «ціну виробництва» і введену з неї норму прибутку, яка визначається співвідношенням прибутку до середньорічної вартості основних фондів. В сільському господарстві обов'язково до складу основних фондів потрібно вводити вартість землі як основного засобу виробництва. Якщо застосовувати дану методику до оцінки сучасної ефективності виробництва, то з'ясується, що сільське господарство має прибутку на 1 карбованець фондів 4 копійки, промисловість — 30, торгівля — 100, а комерційні банки — 300 копійок. Тож видно, де осідає вироблений у сільському господарстві чистий прибуток.

Якщо говорити про концептуальні підвалини аграрної економіки, то вони мають складатися з таких основних напрямів: створення багатоукладної економіки, основаної на різних формах власності, завершення аграрної та земельної реформи, визначення найбільш ефективних форм організації сільського господарства.

Державне регулювання в міжгалузевому й галузевому розрізі має забезпечувати підтримку всіх товаровиробників, спрямовану на виробництво, а не на закупівлю окремих продуктів, тісне поєднання переробних галузей з сільським господарством. Не менш важливе розв'язання соціальних проблем села і забезпечення соціального захисту населення, створення ефективного економічного механізму ринкової економіки, особливо щодо цін і ціноутворення, податкової та кредитної політики, стабілізації валюти і стабільність господарської політики, що створить сприятливий клімат для капіталовкладень. Потрібно також запроваджувати нову політику регулювання доходів і автономізації тарифних ставок, а перерозподіл доходів проводити головно через прогресивний прибутковий податок.

Подальше реформування сільського господарства, особливо проведення земельної реформи, потрібно здійснювати на основі всеосяжної державної програми. У цій справі має бути елемент експерименту, прогнозу наслідків передавання земель у власність, користування й володіння. У режимі ринкової економіки мають працювати всі товаровиробники. Потрібне максимальне збереження й розвиток колективних сільськогосподарських підприємств, здатних давати експортну продукцію, але на нових відносинах власності. Приблизно 15 відсотків угідь, на мою думку, доцільно залишити за державним сектором, який повинен стати зоною підвищеного піклування з боку держави. Це дасть змогу зберегти великі технології поряд з розв'язанням продовольчої і сировинної проблем, забезпечити науково-технічний прогрес в усіх галузях народного господарства, подальше піднесення життєвого рівня населення. При цьому не можна нехтувати приватне сільське господарство, в діяльності якого вже нині є чимало позитивного.

А ТЕПЕР про питання власності в сільському господарстві. Загальновизнано, що без переведення засобів виробництва у приватну власність неможливо досягти ринкової економіки. **Для цього насамперед потрібна правильна оцінка засобів, які підлягають приватизації. На рівні держави, а не підприємства, слід визначити майновий і земельний пай кожного трудівника. І варто надати право селянинові вільно розпоряджатися своєю часткою: залишити свій пай у попередньому господарстві чи передати в реорганізоване підприємство, вийти з колгоспу для створення власного селянського (фермерського) господарства чи об'єднатися з іншими пайовиками для утворення кооперативу, продати свою частку третій особі тощо.**

Зарубіжні експерти, з якими мені випало спілкуватися, проти того, щоб державну власність роздавати безплатно, бо державі потрібні кошти для фінансування соціальних програм. Працівникам підприємств можна надати переважне право купівлі. Особливо виважений підхід слід виявляти до способів переведення земель у приватну власність, зважаючи на те, що в країнах Східної Європи продаж землі і сьогодні відіграє незначну роль. На даному етапі важливіше надавати повне право на користування й розпорядження (крім купівлі та продажу) для тих, хто обробляє землю. Передчасний продаж земель неминуче завдасть великих збитків державі, кожному сільському поселенню, бо ціни на нерухоме майно дуже зростуть.

Світовий досвід підказує, що доцільніше надати право сільським Радам або установам, які здійснюють управління державною власністю, укладати довгострокові орендні угоди (договори) із землекористувачами. Орендний договір має гарантувати сталий прибуток орендарям, підтягувати орендну плату до зростаючої ринкової ціни на землю. Частина орендної плати має стати важливим джерелом доходу для сільської Ради та держави. Спекуляцію землею можна припинити законом про рухомість земельних ділянок або законом про оренду землі.

Лише після такої передумови можна буде розв'язувати питання про власність на землю.

Для практики сьогодні важливіше запровадити в колективних господарствах принципово нові економічні відносини, до процесу реформування поряд з майном залучити й землю. Це ключове питання земельної реформи. Кожний член колективу має стати співвласником засобів виробництва, в тому числі землі і створення прибутку, а також мати змогу реалізувати права власника шляхом передання земельної ділянки в оренду, у спадщину, згодом продавати громадянам України без зміни її цільового призначення.

Важливо також, щоб державні органи влади геть позбулися командно-адміністративних методів в управлінні. За ринкової економіки вони мають розвиватися і спиратися на достатньо потужні засоби впливу на господарські процеси. По-перше, шляхом створення авторитетних інститутів законодавчої, виконавчої та судової влади; по-друге, акумулюванням через державний бюджет фінансових ресурсів, які в країнах з розвиненою ринковою економікою досягають 30—60 відсотків валового національного доходу, з використанням їх для реалізації державних програм; по-третє, спиратися на великомасштабну державну власність, яка представлена майном, активами підприємств державних і змішаних секторів економіки під час розв'язання питань збалансованого розвитку всього народного господарства країни.

Продиктовано в номер

Доленосний ювілей

Сьогодні в Мукачевому, в колишньому кінотеатрі «Перемога» урочисто відзначають 50-річчя I з'їзду народних комітетів Закарпатської України, делегати якого прийняли Маніфест про возз'єднання краю з Україною. Саме в цьому приміщенні рівно 50 років тому, 26 листопада 1944 року, 663 посланці з усіх куточків Закарпаття одностайно поставили підписи під історичним документом, в якому було виражено волю багатьох поколінь жителів краю — бути разом з Україною в єдиній родині. Відбулася зустріч керівництва області з колишніми делегатами з'їзду. На жаль, із 663 їх сьогодні залишилось лише 57. З нагоди ювілею їм вручені іменні годинники та грошові винагороди.

Високий рівень вимагає відповідного статусу

Луганський медичний інститут отримав статус університету. За 38 років свого існування цей вуз, постійно нарощуючи потенціал, збільшуючи кількість висококваліфікованих випускників, досяг найвищого рівня. Тут працюють 56 професорів і докторів наук, 256 кандидатів наук, навчаються три тисячі студентів, серед яких 300 іноземців з 52 країн світу. Реорганізовано структурні підрозділи, з'явилися науково-практичні центри — імунології, материнства і дитинства, кардіології. Розпочалася підготовка лікарів нового профілю — сімейних, страхової медицини, науково-виробничої сфери. На факультеті медсестер-бакалаврів теж отримують вищу освіту.

У зв'язку з визначною подією відбулося засідання вченої ради вузу. Голова обрлади народних депутатів Петро Купін привітав колектив медичного тепер уже університету.

Вибір є, але невеликий

В Одесі підбито підсумки оптового ярмарку товарів легкої промисловості, проведеного за розпорядженням голови обласної Ради народних депутатів Руслана Боделана для закупівлі товарів на 1995 рік. Укладено договорів і підписано протоколів на суму 790 мільярдів карбованців. Це, сподіваються, хоч якоюсь мірою поповнить полиці магазинів товарами вітчизняного виробництва, що майже зовсім зникли. Все ж підсумки ярмарку не дуже втішні, бо місцеві підприємства згорнули виробництво дитячого одягу і взуття, портфелів та ранців для школярів, чоловічих брюк і сорочок, постільної білизни. Незадоволеним лишається попит на жіночі пальта, куртки та спідниці, верхній трикотаж, головні убори тощо. Одне слово, вибір для представників торгівлі був невеликий.

Карати чи милувати?

У Харкові завершилася міжнародна конференція «Право на життя і смертна кара», проведена з ініціативи українсько-американського бюро захисту прав людини української асоціацією «Міжнародна амністія» та харківським Центром незалежних правових досліджень. Учасниками її були не тільки практики, а й юристи-теоретики, філософи, психологи, соціологи з України, Росії, США та багатьох інших країн.

В учасників конференції не було однозначного підходу до розв'язання проблеми. Одні вважають, що позбавлення людини життя в будь-якому разі антигуманний акт. Інші, навпаки, стверджують, що страта для «махрового» рецидивіста є занадто легким виходом з його ситуації. Але громадська думка населення України залишається незмінною — за умисне вбивство вбивця має розплачуватися власним життям.

Як експеримент учасники конференції запропонували ввести в Україні мораторій на смертну кару терміном на п'ять років, замінивши її тривалим ув'язненням.

Львів — місто ярмаркове

У Львові відбулася четверта міжнародна виставка-ярмарок «Галицькі контракти-94», організована лідером виставкової діяльності в Україні «Гал-ЕКСПО».

Є у Львові магазин французької косметики, де мило коштує мільйон. Шкода, що навіть понюхати його годі — запаковане. У павільйоні Львівської парфюмерно-косметичної фабрики можна було понюхати і випробувати на собі все. Начальник відділу маркетингу і реклами Наталка Матюшина запропонувала мені випробувати новинку, яку тільки-но починає випускати фабрика. Це лак для волосся «Чорна перлина», який приємно вразив свіжим запахом (ранкова свіжість, роса на пелюстках польових квітів — одразу попливли асоціації), і ми з колегою залюбки перевірили його на своєму волоссі й залишилися задоволені. Тим паче, що день був жахливий — дощ, вітер. Без додаткових зусиль зачіску не збереш. Є сюрприз і для сильної половини — одеколон та туалетна вода «Беркут», від уживання яких навіть у чоловіків з малою зарплатою виростають крила. Перевірено!

До вітчизняних павільйонів, що знайшли своє місце серед понад ста експозицій державних та приватних підприємств та фірм України, Росії, Білорусі, Франції, Голландії, Польщі, особлива увага. Бо експонуючи свої новинки, вони демонструють водночас здатність до виживання і задоволення потреб зубожілого споживача. Оглядаючи парфюмерні вироби і елегантний одяг ще одного «непотоплюваного» в ринку підприємства СП «Весна», я цікавилася й цінами. Якість — європейська, ціни — доступні. Заступник комерційного директора «Весни» Зиновій Куземський поділився приємною новиною: фірма отримала велике довгострокове замовлення з Німеччини. Але й вітчизняний споживач не відступає на другий план. Львів'ян забезпечує фірмовий магазин, а східна Україна приймає продукцію «Весни» з розкритими обіймами. А ще жіночий колектив «Весни», відчуваючи впевненість у завтрашньому дні, успішно розв'язує демографічну проблему: триста жінок, а це — третина колективу, перебувають нині в декретних відпустках. Отже, вигідне німецьке замовлення «працюватиме» і на них. Ці проблеми начебто й не ярмаркові, але з огляду на нинішню ситуацію в Україні вони також «роблять погоду» на ринку.

Четверта виставка-ярмарок з широким діапазоном — від електроніки до парфум — засвідчила, що «Галицькі контракти» попри всі економічні катаклізми зберегли своє обличчя. Щоправда, одні партнери (чехи, словаки) відійшли, зате інші стали постійними. Зокрема, польські бізнесмени сказали на прес-конференції: «Тут є ринок». А «Гал-ЕКСПО» впевнено формує ринок виставкових послуг і проводить щороку 10 виставок.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

«Газель», бо негроміздкий і спритний

З Нижнього Новгорода до Одеси надійшла приємна звістка: в конкурсі, що там відбувся, автомобіль-рефрижератор «Газель» посів перше місце. Отже, вдоволено потирає руки генеральний директор акціонерного товариства «Одеський автоскладальний завод» Едуард Горін, можна очікувати замовлень. За останні роки підприємство, яким він керує, освоїло немало популярних новинок, серед яких «Газель» — одна з найперспективніших. Порівняно невеликий рефрижератор створено на базі півторатонної вантажівки Горьковського автозаводу. На створеному одеситами симпатичному ізотермічному кузові можна безвтратно перевозити будь-які продукти.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Вчилися будівельники ковбасу робити

У колективній фірмі «Житомирінвест» працювала рада державної корпорації «Укрбуд». Спеціалісти будівельної справи відвідали, зокрема, підприємства, на яких печуть хліб, виготовляють ковбаси, коптять рибу, чинять шкури, шиють одяг... Річ у тім, що фірми, подібної до «Житомирінвесту», в республіці більше немає. Скооперувавшись із сільськогосподарським виробництвом, фірма докорінно змінила обличчя села Івниці Андрушівського району. А ще на рахунку фірми спорудження заводу, який виготовляє потрібні для області труби, та інших об'єктів. «Житомирінвест» узяв на свої плечі мало не половину чорнобильського будівництва.

А на запитання, для чого будівельній організації ще й за виготовлення ковбас братися, відповідь така: в нинішніх умовах можна викрутитися тільки тоді, коли не одною справою займаєшся...

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

Хвороби залишаються, а золото зникає

У Брянці поширилися чутки про те, що в місті діє банда шахраїв-екстрасенсів. Місцева міліція спростувала ці вигадки, але не зовсім. Саме вона висловила припущення, що ці шахраї — три жінки. Зовні зовсім різні, але однаково володіють гіпнозом.

Так ось, ці шахрайки в названій Брянці, а також у Стаханові та Алчевську входять у довір'я до місцевих мешканців і під виглядом бажання звільнити останніх від «пристріту» тощо відбирають вироби із золота, цінні речі. А потім, зрозуміло, «цілительки» зникають.

Міліція, як і постраждалі, хоче знайти шахрайок. Дай Боже, щоб їх хтось «зурочив». Може, це допоможе пошукові.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.

Луганська область.

«Абрис»: «9+12» та інше

Що таке «9+12»? Це два щоденники, з яких перший присвячений періоду вагітності, а другий — догляду дитини впродовж року після народження. Корисні поради, рекомендації лікарів і таке інше, що допомагає жінці в цей нелегкий, але такий важливий період життя.

Але така продукція для «Абриса» — лише супутня, товар широкого вжитку. Головне, природно, — книжки. Недержавне видавництво, яким є «Абрис», процвітає. На думку заступника директора Лариси Климчик, це результат матеріальної зацікавленості та фінансової незалежності.

— Ларисо, чи змогли б ви так само успішно існувати, випускаючи тільки освітні або, скажімо, філософські книжки, без допоміжної продукції?

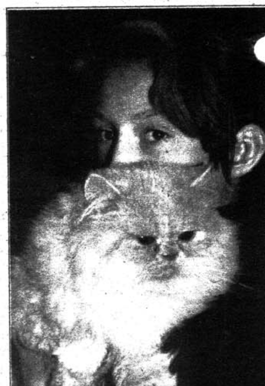
— Змогли б. Просто потрібно знати, кому їх пропонувати. Випустили ми «Методи розв'язання задач з геометрії» Кушніра — я телефоную до інститутів, фізико-математичних шкіл, і відразу величезний попит, люди самі приходять до видавництва. Так і з іншими книжками. Взагалі, в нашій країні дуже кепсько з книжковою інформацією. І тому Українська асоціація недержавних видавництв, до якої входить і «Абрис», з наступного року планує видавати газету «Книжкова біржа», де будуть усі новини про новодруки, а також про поточні ціни на папір, поліграфічні послуги тощо.

До асоціації, яка готує ту корисну газету, входить понад 20 недержавних видавництв. Президентом УАНВ (і директором «Абрису») є доктор філософських наук Юрій Прилюк (син, до речі, нині покійного колишнього декана факультету журналістики КДУ Дмитра Прилюка). Нещодавно УАНВ представляла Україну на престижному міжнародному ярмарку у ФРН. І успішно, результат — цілий стос замовлень від зарубіжних магазинів української та російської книги.

Цікавим був початок «Абрису». Одному з перших приватних видавництв України (створене 1991 року), йому відразу ж запропонували видати прибуткову «Анжеліку». Видавці відмовилися і видали більш як сімдесятирічної давнини «Українську культуру» Івана Огієнка. Так і повелося: навчальна, культурна, філософська література на першому місці й донині. Цього року, наприклад, у серії «Українські мислителі» з'явилися твори Памфіла Юркевича, Михайла Драгоманова, з історичних праць — «Київська Русь» Петра Толочка, «Святі Київської Русі» Вілена Горського та «Нариси стародавньої історії України» Леоніда Залізняка. І надзвичайно цікава «Українська народна медицина» Зоріани Болтаревич; книжку цю авторка дописувала в останні дні життя, в липні 1992 року.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Цей ласкавий і ніжний звір

У різні часи людство по-різному ставилося до кішок, але байдужим не було ніколи. І саме небайдужість, а ще любов і ніжна прихильність до пухнастих улюбленців спонукала членів племінного фелінологічного центру «Пан Коцький» влаштувати в Українському домі виставку котів.

Колись їх обожнювали, складали на їх честь пісні, втілювали у граніті, а ще — переслідували і, угледівши на своєму шляху хвостату «даму пік», тричі плювали через ліве плече й змінювали шлях.

Сучасним Вірджиніям, Клеопатрам та Аленам Делонам — Барсики та Мурзики нині не в моді — поталанило більше, аніж їхнім давнім прапрадичам. І якби Кіплінг зважився написати казку про мурку кінця XX століття, то назвав би її приблизно так: «Кішка на вишиваній подушечці бавиться механічною мишкою і їсть «Віскас».

І все ж таки вони прекрасні, граційні, лагідні, незалежні, часом примхливі, вибагливі, але попри все дають нам неабияке задоволення, а за твердженням лікарів — ще й нервове врівноваження.

Алла РОМАНЧУК.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Напевне Стокгольм «побратається» з Брюсселем

Швеція проголосувала за Європейський Союз. Коментуючи попередні результати референдуму щодо членства країни в ЄС, одразу по закриттю о 8 годині вечора всіх 6 тисяч пунктів голосування, телебачення та радіо звернули увагу на надзвичайну активність виборців. Відсоток тих, хто проголосував, перевищив усі передбачення — 82,4.

55 відсотків шведів знали, як вони голосуватимуть на референдумі, ще до парламентських виборів цього року. Але 11 відсотків виборців прийняли рішення фактично в день референдуму.

Опозиція вказує на ті 11 відсотків, котрі, на її думку, були вирішальними для успіху прихильників ЄС, і зауважує, що «обіцянки прем'єра І.Карлссона», а також побоювання щодо важких економічних часів у разі неприєднання Швеції до ЄС — вирішили справу.

Перші результати почали надходити з найменших за чисельністю населених округів на півночі країни, де результати голосування були невтішні: 35 відсотків — за, 63 — проти. Проте пізніше кількість прихильників поступово більшала в міру надходження остаточних даних з півдня країни.

Як прихильники, так і противники членства Швеції в ЄС заявляють про готовність поважати результати референдуму і не загострювати ситуацію, хоча дехто з політичних діячів Швеції і вказує на реальність «розколу» суспільства і «внутрішніх» розколів у партіях, особливо у правлячій — соціал-демократів (СДПШ).

За партійною приналежністю голоси розподілилися так: найбільш проєесівськими партіями виявилися консерватори (88 % — за, 11 % — проти), Народна партія (84 % — за, 15 % — проти). Центристи та соціал-демократи розкололися: відповідно 51 % та 55 % й 8 % та 45 %.

Серед християнських демократів 53 % голосували проти.

За віком голоси розподілилися так: 53 % проголосували «за» у групі 18—30 років (45 % — проти), 59 % — у групі 31—60 років (40 % — проти), серед пенсіонерів за ЄС віддали голоси 63 % (36 % — проти).

Посол Швеції в ЄС Х.Анелл вітав «мудре рішення» шведів, які підтримали ідею європейської інтеграції. Комісар ЄС Х. ван ден Брук заявив, що він «вражений попередніми результатами референдуму і хотів би поздоровити шведів з цими результатами». На думку Х. ван ден Брука, попередні результати референдуму в Швеції «надихають КЄС на подальшу роботу в галузі інтеграції Швеції у Європейський Союз». Комісар ЄС впевнений, що «Швеція дасть новий імпульс розвитку ЄС, як країна з багатими демократичними традиціями у галузі соціальної політики і знаним нейтралізмом». Він також підкреслив велику кількість проблем, котрі стоять перед ЄС, і наголосив на неможливості їх розв'язання тільки на національному рівні.

Прем'єр-міністр Швеції І.Карлссон у першому інтерв'ю ТБ Швеції після оприлюднення остаточних результатів референдуму заявив: «Швеція має шанси боротися за вільну демократичну Європу і забезпечити зайнятість, мир, захист навколишнього середовища». На його думку, Швеція матиме більше можливостей розв'язувати власні проблеми у рамках ЄС. Остаточні результати загальнонаціонального референдуму щодо членства в ЄС такі: «за» проголосувало 52,2 % шведів, проти — 46,9 %, не висловили свого ставлення (порожні бюлетені) — 0,9 %.

Тепер спеціалісти очікують результатів референдуму в Норвегії 28 листопада, де, мабуть, більшість висловиться проти вступу до ЄС.

Ігор КОЗАК.

Відгомін подій

Слід виконувати резолюції ООН щодо колишньої Югославії

Актуально

«Нам не потрібні нові резолюції, йдеться про те, щоб виконати ті, які вже існують». Такою бачить роль ООН у врегулюванні югославської кризи спеціальний доповідач Комісії з прав людини, колишній прем'єр-міністр Польщі Тадеуш Мазовецький. В інтерв'ю, опублікованому швейцарською газетою «Нуво котідьєн», він із прикрістю констатував, що міжнародному співтовариству не вдалося покласти край порушенням прав і свобод у колишній Югославії, хоча наближається вже третя воєнна зима.

Т. Мазовецький заявив, що виконання резолюцій ООН має бути забезпечено в тому числі завданням повітряних ударів НАТО. Особливо це стосується, за його словами, захисту «зон безпеки» ООН (Жепа, Сребрениця, Горажде, Сараєво, Тузла, Бихач). Західним державам він радить бути «послідовнішими» у своїх вчинках, «поважати свої власні рішення», зокрема, коли йдеться про контроль за кордонами з метою «перепинення поставок зброї».

«Права людини слід розглядати як фундаментальну умову будь-яких переговорів», — підкреслив Мазовецький, який працює зараз вже над дванадцятою доповіддю для ООН про ситуацію в регіоні.

Спеціальний доповідач Комісії з прав людини, призначений на свій нинішній пост улітку 1992 року, не приховує, що під час виконання своїх обов'язків зіштовхується з труднощами. Нелегко далося відкриття бюро в Мостарі (Боснія). Добровільні фонди, що фінансують аналогічні бюро в Загребі, Сараєві та Скоп'ї, буде вичерпано до кінця нинішнього року. В колишній Югославії усе ще чимало районів, куди представників Мазовецького просто не пускають.

Коротко

- Розширення НАТО шляхом прийняття нових членів із числа країн Центральної та Східної Європи — суто політична проблема, і вона жодною мірою не пов'язана з проведенням натовської програми «Партнерство заради миру», заявив верховний головнокомандувач об'єднаними збройними силами НАТО в Європі генерал Джордж Джоулван. Він виступив на голландській військовій базі Харскамп, у центральній частині Нідерландів. Американський генерал підкреслив, що питання про прийом до НАТО нових членів слід вирішувати шляхом прийняття політичного рішення всіма 16 країнами—учасницями Північноатлантичного союзу.
- Найближчими роками персональні комп'ютери в Японії стануть таким само звичайним предметом домашнього інтер'єру, яким зараз є кольорові телевізори, вважають експерти. Прогноз базується на аналізі тенденцій споживчих цін на комп'ютери, який показує, що незабаром середня ціна «персоналок» у країні знизиться з нинішніх приблизно 2,5 тис. до менш як 1 тис. доларів.
- Міністерство транспорту Індії оголосило конкурс на кращий проект траси швидкісного трамвая в Делі. Її довжина становитиме 167 км, кошторисна вартість — 10 млрд. доларів. Швидкісний трамвай покликаний витіснити зі столичних вулиць автобуси, які чадять, й допомогти в поліпшенні екології індійської столиці, що входить до трійки найзабрудненіших міст світу.
- На 25 відсотків підвищено ціни на нафтопродукти в Монголії, яка повністю залежить від закупівлі їх за рубежем. Концерн «Нафтоімпорт» пояснює запровадження нового тарифу підвищенням цін на світовому ринку. Тепер ціна одного літра бензину А-76, приміром, утричі вища, ніж сьогодні в будь-якій країні СНД.
- Автомобільні гіганти «Тойота» і «Крайслер» ведуть підготовку до створення у В'єтнамі автоскладальних виробництв. «Тойота» планує створити такий завод поблизу ханойського міжнародного аеропорту «Нойбай».
- Впливова японська газета «Ніхонкендзай» звільнила 28-річного редактора, який пропрацював п'ять років, через те, що він без погодження з керівництвом змінив заголовок однієї із статей, чим, на думку редколегії, погіршив враження від її змісту.
- Шлюб у «експортному варіанті» в Китаї набуває нової тенденції. Якщо раніше чоловік-іноземець був майже виключною прерогативою китаянок, то останнім часом їх на цьому «фронті» помітно потіснила сильна стать. Минулого року шлюб із громадянками інших країн лише в Пекіні взяло 597 чоловіків. Їхні обраниці здебільшого американки, японки та жительки Гонконгу.

Фотофакт

Спритність рук і ніякого шахрайства

Як стверджує журнал «Нешнл інквайєр», Скіп Еккерт (на знімку) — найкращий зломщик сейфів у світі. За гратами він не сидів і жодного разу не вкрав ні копійки. Вся річ у тім, що це його професія. Незалежний зломщик сейфів заробляє тисячі доларів, роз'їжджаючи по всьому світу і виконуючи замовлення законних власників вогнетривких шаф. Нещодавно він повернувся з Ріада (Саудівська Аравія), де відчиняв сейф одного з місцевих принців, який загубив шифр до свого тайника. Ламати дороге обладнання принц не хотів. Тож довелося йому вдатися до послуг фахівця. Вся робота зайняла дві години. Секрет майстра в особливій чутливості його рук, особливо пальців.

Дивно, та в коледжі він навчався грі на гітарі, а отримавши освіту, пішов учнем до слюсаря-замочника. Для перевірки таланту зломщика сейфів, що відкрився у нього, Скіп брав участь у численних конкурсах і незмінно перемагав. «У принципі, маючи досить часу, я можу відчинити будь-який сейф», — стверджує чемпіон світу, якому всього 31 рік.

Фото з журналу «Нешнл інквайєр».

Коментар

Візит, який не назвеш легким

Президент України Леонід Кучма завершив державний візит до Вашингтона і повернувся додому. Приземлення президентського літака в аеропорту Бориспіль стало крапкою офіційної частини візиту глави Української держави до США.

Політичний клімат, на тлі якого відбувалися поїздка до Сполучених Штатів, зустрічі Л. Кучми та Б. Клінтона, навряд чи можна назвати надто сприятливим. «Посилення республіканського крила в американському конгресі, яке виступає за різке скорочення допомоги зарубіжним країнам, — пише впливова «Вашингтон пост», — означає, що Леоніду Кучмі було непросто відстоювати свою позицію, щоб уникнути скорочення 700-мільйонного пакета допомоги. Адміністрація Клінтона пообіцяла її Україні ще у березні». Саме питання всебічної економічної допомоги, у тому числі надання коштів на ядерне роззброєння після приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ), посідали важливе місце у переговорах. Схоже, українському Президентові вдалося переконати американську сторону в необхідності фінансової підтримки нашої держави.

Проте, на думку місцевих оглядачів, досягти серйозного прогресу з цих питань було важко не лише українським представникам, а й самому Президентові США Б. Клінтону. Оскільки фінансування таких глобальних проектів має затверджувати той же конгрес, де тепер більшість республіканців. І хоч заступник держсекретаря США С. Телботт, виступаючи днями на одному зібранні, наголосив на важливості підтримки економічних перетворень в Україні задля стабільності у всьому східноєвропейському регіоні, місцеві газети наводять слова іншого офіційного представника адміністрації: «У той час як багато хто в Білому домі з прихильністю ставиться до українських вимог, цьому є серйозний опір у конгресі. Це може заблокувати «українські програми» у наступному фінансовому році».

З цих же причин у Вашингтоні дещо скептично ставляться до перспектив використання українських ракет-носіїв у спільних зі США космічних проектах. Про це давно йдеться у ході консультацій українських та американських ракетобудівників. Як відомо, під час візиту було підписано документи про спільне освоєння космічного простору. Однак реалізації таких проектів може завадити лобі місцевих ракетобудівників, підтримане частиною новообраних конгресменів-республіканців.

Загалом візит українського Президента до США легким не назвеш. Хоча приймали Л. Кучму у Вашингтоні з почестями, які мали лише імператор Японії і президенти ПАР та Росії. Проте відомо, що чим більше зусиль докладаєш для досягнення певної мети, тим більше задоволення маєш від результатів своєї праці. Державний візит української делегації до Сполучених Штатів був нелегким, але результативним.

Тарас ПЕТРІВ, Тимофій ПРОКОПЕНКО.

Вашингтон.

Азербайджан боїться другого Чорнобиля

Стурбованість можливим відновленням роботи Вірменської атомної електростанції висловив міністр закордонних справ Азербайджану Г. Гасанов під час переговорів із представниками Агентства з озброєнь і роззброєння держдепартаменту США.

Співробітники цього американського відомства вже вп'яте побували в Баку. Глава зовнішньополітичного відомства Азербайджану також підкреслив, що АЕС, розташована в сусідній країні, було побудовано за проектом і технологією, аналогічними Чорнобильській АЕС.

Ровшан АЛІЄВ.

Зовсім недавно на Україні розпочав свою діяльність пенсійний фонд «Оберіг». Новостворена структура внесла багато нового в організацію пенсійного забезпечення країни. А тому, безперечно, викликала безліч запитань.

Сьогодні ми розпочинаємо щотижневе розміщення інформаційних підбірок пресової служби ПФ «Оберіг», з яких читачі регулярно отримуватимуть відповіді на питання, що задаються частіше всього.

«Оберіг» інформує

Спершу — невелике знайомство. Недержавний пенсійний фонд «Оберіг» зареєстрований 27 вересня 1994 року Дзержинським райвиконкомом м.Харкова (свідоцтво про державну реєстрацію № 22646636). У своїй діяльності підприємство керується законами «Про підприємства», «Про підприємництво», «Про господарські товариства». На відміну від багатьох інших підприємницьких структур, «Оберіг» не прагне прибутків будь-якою ціною. Головна ідея фонду — підтримати тих, кому сьогодні найтяжче: пенсіонерів, інвалідів, чорнобильців, учасників війни, багатодітних, студентів. І не тільки у майбутньому. ПФ «Оберіг» чи не єдиний із подібних структур, хто впровадив схему пенсійного забезпечення, при якій прибутки учасників нараховуються щодня, а тому пенсіонери можуть не чекати призначених днів видачі пенсії, а забирати її у будь-який час, при першій же необхідності.

Важливим є і те, що «Оберіг» приймає пенсійні внески і від юридичних осіб по перерахуванню (на ім'я їхніх співробітників, що вже є учасниками ПФ).

Всього фондом передбачено дев'ять схем пенсійного забезпечення і ціла сітка пільг та нових послуг. Починаючи з наступного п'ятничного номера на цьому ж місті ми будемо знайомити читачів з умовами та технічними особливостями договорів детальніше.

Спершу дамо відповідь на питання, які задає сьогодні майже кожен з тих, хто приходить до фонду.

Чому він так названий? Що таке оберіг?

У часи, коли ми жили ще однією сім'єю і називались слов'янами, кожна родина і окрема людина мали свої обереги — предмети, що були охоронцями від нещасть, хвороб, злого лиха, лютого звіра, неврожаю. Оберіг вселяв віру в свої сили, заспокоював, робив людину більш впевненою при зустрічі з бідою. З того часу і по сьогодні у народу є такі предмети-обереги: хліб — оберіг достатку; сіль, часник, вугілля — обереги від дитячих хвороб; рушник —охоронник дальньої дороги. Таких предметів безліч. Про них ми будемо розповідати у багатьох теле- і радіорекламах «Оберега».

Що означає знак ПФ «Оберіг»?

Улюбленою рослиною українців був і є барвінок. Його листя залишається зеленим як морозної зимової, так і спекотної літньої пори. Його ніжні пелюстки розкриваються найраніше, а закриваються — пізно ввечері.

Барвінок — символ-оберіг сімейного щастя та любові: хрещатий барвінок вишивали на весільних рушниках, вплітали молодій у вінок, дарували батькам при народженні дитини букетики з барвінку, калини, м'яти, які повинні були оберігати благополуччя родини.

Вважається, що хто посадить у себе на подвір'ї кущик барвінку, той обов'язково дочекається щастя...

Інформацію підготувала пресова служба ПФ«Оберіг».

Свої запитання Ви можете задавати безпосередньо в агентствах фонду або по тел. (0572) 47-80-24, 21-89-69. Повна інформація про «Оберіг» друкується також щочетверга в «Урядовому кур'єрі», щосуботи в «Сільських вістях» і в кожному номері «Земного щастя».

Понеділок, 28 листопада

УТ-1

14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Вулик».
16.30 Небезпечні інфекції. Холера.
17.00 Обличчям до столиці.
17.30 Для маленької компанії.
18.15 Мультфільм.
18.30 Відеофільм «Аргументы и факты» в Україні».
18.35 Концерт хору та оркестру народних інструментів УТ і Р.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Творче об'єднання «Громада» представляє: «Ближче до діла», «Добрий знак», «Маю право».
20.15 Актуальне інтерв'ю.
20.30 Поради телерадіореклами.
20.35 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіореклами.
21.40 Версія.
22.00 Ай Пі Київ рекламує.
22.05 «Чарівний промінь».
22.50 Сни напрокат. Марокко.
23.25 УТН.
23.35 Нічний кінозал. Вперше на екрані УТ. Худ.фільм «Анкор, ще анкор».

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини).
7.50 Новини.
8.00 «Топо Джіджіо». Мультсеріал (Японія).
8.25 Телесеріал «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.20 Що? Де? Коли? (9.50 Новини).
14.50 Новини.
15.00 Комікс-бум.
15.30 Зоряний час (15.50 Новини).
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Лабіринт. Вікно в Тихоокеанський регіон.
17.30 Знак питання.
17.40 Документи і долі.
17.45 Погода.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Година пік.
18.30 Телесеріал «Дика Роза».
19.00 С.Бондарчук. Останнє інтерв'ю.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 Зустріч з О.І.Солженіциним.
21.00 Гол.
21.30 Сенсації російського театру. Телевиклад вистави «Іванов та інші» за п'єсою А.Чехова.
22.42 Новини.
22.50 До 50-річчя Перемоги. Далеко від війни. Концерт.
0.20 Прес-експрес.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Трамвай бажань (телекомпанія «Гравіс»).
8.00 Всесвітні новини ЕЙ-БІ-СІ.
8.25 Кліп-антракт.
8.35 Зворотна адреса.
9.05 «Швед, який пропав безвісти». Худ.фільм Угорщина.
10.35 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
11.05 Ділова Росія (13.00 Вісті).
13.45 «Роб Рой». Мультфільм (США).
15.00 Вісті.
15.10 Репортажі з місць.
15.20 Мульти-пульти.
15.50 Там-там новини.
16.05 Свято кожного дня.
16.15 Нова лінія.
16.55 «Кохання і смерть Льва Карсавіна». Частина 2.
17.25 Спасіння 911.
18.05 Маленький концерт.
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Катерина Вороненко.
19.10 Мультфільм.
19.15 Про час і про себе.
19.30 СНН.
20.00 САМ собі мандрівник.
20.20 Сьогодні на сьогодні.
20.30 Перехрестя.
20.35 Світовий детектив. «Еркюль Пуаро».
21.35 Вікна.
22.05 «Швейцарія сьогодні». Фільм 2.
22.30 СІТ-3.
22.40 Телегра «5 плюс 1».
23.00 Вікна.
23.05 Міжнародний турнір з професійного боксу.
23.25 Худ.фільм. «Спрут-6». 5 серія. Частина 1.
0.30 СІТ-3.
0.35 Про-відео.

Вівторок, 29 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Перехрестя.
8.45 Худ. телефільм «Дона Бейжа». 13 серія.
9.35 Доброго вам здоров'я.
10.05 Наук.-поп.фільм «Танок з рожевою стрічкою».
10.35 Шкільний екран. 10 кл. Основи інформатики і обчислювальної техніки. Алгоритм роботи з величинами.
11.05 «Чарівний промінь».
11.50 Мелодія для флейти.
12.00 УТН.
12.10 Студія «Укртелефільм» представляє: «Зона». Із циклу «Плюс-мінус 60».
12.50 Віч-на-віч. Армен Джигарханян.
13.35 «Чарівниці». Концерт ансамблю бандуристок.
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Писанка-мальованка».
16.45 Освітній канал для школярів. «Живе слово». Дитячі твори Віктора Близнеця. Зарубіжна література. Шота Руставелі. «Витязь у тигровій шкурі».
17.45 Чарівна регата. Частина 5.
18.15 Телефільм.
18.25 Господарем на землі.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Фінансовий огляд.
19.30 «Осінь політиків».
20.00 Музичні мініатюри.
20.10 Хто допоможе книзі?
20.35 Поради телерадіореклами.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіореклами.
21.40 Блок-Нот.
22.00 Ай Пі Київ рекламує.
22.05 Баскетбол. Кубок Європи. «Київ-Баскет» — «Іракліс» (Греція). 2 тайм.
22.45 Канал «Франс Інтернасіональ» представляє: «Спеціальний кореспондент». Інтерв'ю з Фіделем Кастро.
23.45 УТН.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини).
7.50 Новини.
8.00 «Топо Джіджіо». Мультсеріал (Японія).
8.25 Концерт Великого академічного хору телерадіокомпанії «Останкіно».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 Америка з М.Таратутою.
9.30 «Казка про загублений час». Мультфільм.
9.50 Новини.
14.50 Новини.
15.00 Жар-птиця.
15.30 Між нами, дівчатами...
15.50 Новини.
16.00 Джем.
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Російський світ.
17.30 Загадка СБ.
17.40 Документи і долі.
17.45 Погода.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Година пік.
18.30 «Курочка ряба». Худ.фільм (19.40 Вечірня казка, 20.00 Новини, 20.30 Погода).
21.40 Прес-клуб.
22.30 «Осінь». Фільм-балет.
22.50 Новини.
23.00 Чемпіонат МХЛ. «Крила Рад» — «Динамо». 2 і 3 періоди. У перерві — 23.40 Прес-експрес.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Торговий дім.
8.40 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
11.05 Ділова Росія (13.00 Вісті).
13.45 Спасіння 911.
15.00 Вісті.
15.10 Репортажі з місць.
15.20 «Жеребець-пустун». Худ.фільм (Австралія). 3 серія.
15.50 Там-там новини.
16.05 Свято кожного дня.
16.15 Кроки Перемоги.
17.00 «Живемо і любимо».
17.15 Бар'єр.
17.45 Студія «Укртелефільм» представляє: «Документальний екран». «Бог і Ми».
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Оксана Марченко.
19.10 «Приват-ТБ» представляє: «Ух, ти».
19.30 СНН.
20.00 Візитка.
20.05 Сезон.
20.20 «Приват-ТБ» представляє: «Життя серед життя», «Чіз».
21.10 Вікна.
21.15 Візитка.
21.20 Поза амплуа. Володимир Бистряков.
22.00 Відеозвіт про роботу другої сесії Верховної Ради України.
23.00 СІТ-3.
23.10 Худ.фільм на ваші замовлення.
0.35 СІТ-3.
0.40 Про-відео.

Середа, 30 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Фінансовий огляд.
8.25 Худ.телефільм «Дона Бейжа». 14 серія.
9.15 Уроки французької мови. Урок 13.
9.35 «Свічадо».
10.20 «З дерева життя».
10.55 Для дітей. «Чарівна квітка».
11.20 Ваш вихід, артисте. І.Капінос.
12.00 УТН.
12.10 Квіти з минулого.
12.40 Еники-беники.
13.10 Спортшанс-2.
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Освітній канал для школярів. Історія України. Михайло Драгоманов — український публіцист, історик. Українська література. І.Котляревський. «Наталка Полтавка».
17.10 Наук.-поп.фільм «Гренландський тюлень».
17.30 Чарівна регата. Частина 6.
18.00 «Ігри в землі королеви». Відеофільм.
18.30 Західний Донбас: оновлення виробництва.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Запитуйте — відповідаємо.
19.35 Концерт фортепіанної музики.
20.05 Парламентський канал.
20.35 Поради телерадіореклами.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіореклами.
21.40 Тираж лотереї «Укрлотто».
21.50 Економічний огляд.
22.10 Ай Пі Київ рекламує.
22.15 Худ.телефільм «Формула кохання».
23.45 «Несподіваний дощ». Міс Телемодель-94.
0.05 УТН.
0.15 Молодіжна студія. «Нон-стоп- рандеву».

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини).
7.50 Новини.
8.00 «Топо Джіджіо». Мультсеріал (Японія).
8.25 Й.Гайдн. Концерт до мажор для віолончелі з оркестром.
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
9.50 Новини.
14.50 Новини.
15.00 Подивись, послухай.
15.20 Відповіді.
15.50 Новини.
16.00 Тін-тонік.
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Телерадіокомпанія «Мир». Контакт.
17.25 Чемпіонат МХЛ. ЦСКА — «Спартак». У перервах — Документи і долі, Погода, Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 З перших рук.
20.55 А.Делон у худ.фільмі «Трьох прибрати».
22.40 Монолог.
22.50 Новини.
23.00 В гостях у М.Магомаєва.
23.35 Авто-шоу.
23.50 Прес-експрес.

УТ-2, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Торговий дім.
8.40 Мемуари. К.Ваншенкін про А.Тарковського.
9.05 Ранковий концерт.
9.30 Здорово живеш.
9.45 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
10.35 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
11.05 Ділова Росія (13.00 Вісті).
13.45 «Чорна стріла». Мультфільм (США).
15.00 Вісті.
15.10 Репортажі з місць.
15.20 Студія «Рост».
15.50 Там-там новини.
16.05 Свято кожного дня.
16.15 Нова лінія.
16.55 Кліп-антракт.
17.00 Людина справи.
17.30 Експоцентр.
17.45 Непопулярна тема.
18.00 Фільм-прем'єр.
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Студія «Укртелефільм» представляє: «Благо».
19.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
20.30 Студія «Укртелефільм» представляє: «Вільний селянин». Розправа над непокірними. Передача 1.
21.00 «Хіала» пропонує.
21.15 В.Губаренко. Моноопера «Самотність».
22.00 Відеозвіт про роботу другої сесії Верховної Ради України.
23.00 Бумеранг.

Четвер, 1 грудня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Худ.телефільм «Дона Бейжа». 15 серія.
9.00 Запитуйте — відповідаємо.
9.20 Надвечір'я.
10.20 Худ.телефільм «Формула кохання».
11.50 Мультфільм.
12.00 УТН.
12.10 «Шлях до волі». Концерт українських бардів. Частина 1.
13.10 Оранта.
13.40 Сьогодні — Всесвітній день боротьби зі СНІДом.
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Освітній канал для школярів. На прямому зв'язку — Міністерство освіти. Уроки французької мови. Урок 14.
17.00 Чемпіонат України з футболу. «Динамо» — «Дніпро».
18.45 В.-А.Моцарт. Органна фантазія.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Забуті імена. Юрій Липа — історик, поет, лікар.
20.00 І знову разом.
20.35 Поради телерадіореклами.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіореклами.
21.40 Прем'єра муз.фільму «Сон Амура» («Укртелефільм»).
22.00 Ай Пі Київ рекламує.
22.05 Прем'єра багатосерійного худ.телефільму «Дона Бейжа». 20 серія.
22.55 Спорткур'єр.
23.05 Молодіжна студія. «Гарт». Спецвипуск.
23.45 Музика України.
0.05 УТН.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини).
7.50 Новини.
8.00 «Топо Джіджіо». Мультсеріал (Японія).
8.25 Телесеріал «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 У світі тварин.
9.40 Мультфільм.
9.50 Новини.
14.50 Новини.
15.00 Мультитролія.
15.30 На балу у Попелюшки.
15.50 Новини.
16.00 Тет-а-тет.
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 ...До 16 і старші.
17.30 Співає ансамбль «Танок».
17.40 Документи і долі.
17.45 Погода.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Година пік.
18.25 Телесеріал «Дика Роза».
19.00 У пошуках втраченого. Д.Лолобріджіда вчора і сьогодні.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 Москва — Кремль.
21.05 Лотто «Мільйон».
21.35 Футбол. Міжконтинентальний кубок. «Мілан» (Італія) — «Велес Сарсфілд» (Аргентина). У перерві — 22.25 Новини.
23.30 На шаховій Олімпіаді.
23.35 Відкритий фестиваль неігрового кіно «Росія».
0.05 Прес-експрес.

УТ-2, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Непопулярна тема.
8.40 Поїхали.
8.50 Момент істини.
9.45 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
10.35 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
11.05 Ділова Росія (13.00 Вісті).
13.45 Спасіння 911.
15.00 Вісті.
15.10 Репортажі з місць.
15.20 Студія «Рост».
15.50 Там-там новини.
16.05 Свято кожного дня.
16.15 Нова лінія.
16.30 На шаховій Олімпіаді.
17.00 Не бути динозавром.
17.15 Док. фільм «Чигирин».
17.45 Студія «Укртелефільм» представляє: «Левко Лук'яненко». Із циклу «Плюс-мінус 60». Частина 1.
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Танцюють «Подоляночки».
19.15 Уроки французької мови. Урок 13.
19.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
20.30 Студія «Укртелефільм» представляє: «Вільний селянин». Розправа над непокірними. Частина 2.
21.00 Концерт органної музики.
21.45 Митниця.
22.00 Відеозвіт про роботу другої сесії Верховної Ради України.
23.00 Худ. фільм «Скарга».

П'ятниця, 2 грудня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Дитяча музична студія. Великий дитячий хор УТ і Р.
8.40 Худ.телефільм «Дона Бейжа». 16 серія.
9.30 Автомеридіан.
10.00 Наук.-поп.фільм «Воскресіння мертвих».
10.55 Для дітей. «Де мешкають чарівники».
11.25 Мультфільм.
11.40 Шкільний екран. 11 кл. Зарубіжна література. Лауреати Нобелівської премії. І.Бунін.
12.10 УТН.
12.20 «Шлях до волі». Концерт українських бардів. Частина 2.
13.15 Молодіжна студія. «Гарт». Спецвипуск.
14.15 Телефільм «Голобородькові пастелі».
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Мультфільм.
16.30 Радіаційна гігієна. Обговорення проекту нової концепції радіаційного захисту населення.
17.00 Фольклорний гурт «Гілка».
17.45 «Основа».
18.30 Ділові відомості.
18.45 «Літа, мов ранкові журавлі». М.Дерегус.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Всеукраїнський фестиваль телевізійних програм до 50-річчя визволення України від фашистських загарбників. «Пам'ять». Луганське телерадіооб'єднання.
20.00 Ще раз про дифтерію.
20.15 Обрії мистецтва.
20.35 Поради телерадіореклами.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіореклами.
21.40 Громадська думка.
22.00 Ай Пі Київ рекламує.
22.05 Прем'єра багатосерійного худ.телефільму «Дона Бейжа». 21 серія.
22.55 Арт-майдан.
23.55 УТН.
0.05 На «Таврійських іграх». Гурт «Кар-мен».

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини).
7.30 Новини.
8.00 «Сорока».
8.25 Телесеріал «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 Медицина для тебе.
9.30 Мультфільм.
9.50 Новини.
14.50 Новини.
15.00 В гостях у казки. «Не покидай». Худ.телефільм. 2 серія.
16.10 Теніс. Кубок Девіса. Фінал. Збірна Росії — збірна Швеції.
17.02 Світ сьогодні.
17.10 Людина і закон.
17.40 Погода.
17.45 Хто є хто. XX століття. О.Німейєр.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Бомонд.
18.20 Телесеріал «Дика Роза».
18.50 Поле чудес.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 Людина тижня.
21.00 У клубі детективів. Телесеріал «Вулиці Сан-Франциско». 13 серія, заключна.
22.00 Єдиний дубль.
23.02 Новини.
23.10 На шаховій Олімпіаді.
23.20 Музобоз.
0.00 Прес-експрес.
0.10 Іверське серце.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Поїхали.
8.35 Ранковий концерт.
8.50 У світі тварин.
9.45 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
10.35 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
11.05 Ділова Росія (13.00 Вісті).
13.45 «Легенда про Гайявату». Мультфільм (США).
15.00 Вісті.
15.10 Репортажі з місць.
15.20 Студія «Рост».
15.50 Там-там новини.
16.05 Свято кожного дня.
16.15 Нова лінія.
16.30 На шаховій Олімпіаді.
17.00 Дісней по п'ятницях. «Викрадений». Худ. фільм. Частина 1.
18.00 Музика Е.Гріга.
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Ганна Безулик.
19.10 Круті новини.
19.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
20.30 СНН.
21.00 Візитка.
21.05 Щотижня.
21.25 Віннер.
21.55 Вікна.
22.00 Відеозвіт про роботу другої сесії Верховної Ради України.
23.00 СІТ-3.
23.10 МТБ представляє: «Перший погляд».
23.40 Футбол як футбол.
0.40 СІТ-3.
0.45 Про-відео.

Субота, 3 грудня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 «Несподіваний дощ». Міс Телемодель- 94.
8.50 Телетехнотека.
9.05 Рідна мова.
9.20 Телефільм «Сни про Гріна».
9.50 Концерт лауреата міжнародного конкурсу О.Криси (США) та Державного симфонічного оркестру України.
10.35 Доброго вам здоров'я. Що таке ендоскопія.
11.20 «Україна сьогодні». Програма для співвітчизників за кордоном.
12.10 «Доля» скликає друзів». III Міжнародний пісенний фестиваль.
13.20 В Українському домі. Скульптор Валентин Зноба.
14.00 Всесвітній спортивний огляд «Жиллетт».
14.30 Блага вість з Ріком Реннером.
15.00 УТН.
15.10 «А без Подолу Київ неможливий...»
15.55 Мультфільм.
16.20 «Із любов'ю і піснею». І.Попович.
17.00 «ЛІКоТБ» представляє: «Стрес-клуб», «Маски-шоу».
18.15 Вікно в Америку.
18.45 Хроніка МВС.
19.00 УТН.
19.10 Міжнародний день інвалідів. Телемарафон.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 УТН.
21.30 Міжнародний день інвалідів. Телемарафон.
23.30 Канал «Франс Інтернасіональ» представляє: «Франція в калейдоскопі».
0.30 УТН.

Канал «Останкіно»

6.30 Суботній ранок ділової людини.
7.15 Спорт-шанс.
7.45 Слово пастиря.
8.00 Поклик джунглів.
8.30 Телерадіокомпанія «Мир»: «Тік- так», «Мелодії Курмангази», «Здрастуйте, це я», «Галерея перших персон». Г.Алієв.
10.00 Ранкова пошта.
10.30 Допоможи собі сам.
11.00 Без паузи.
11.10 «Смак».
11.25 Вік кіно. Худ.фільм «Великий утішник».
13.20 «Непутні нотатки» Д.Крилова.
13.50 Новини (з сурдоперекладом).
14.00 «Осягнення демократії». Фільм 9 — «Солдатський обов'язок».
14.55 У світі тварин. «Життя зоопарків». Телесеріал (США).
15.35 Щасливий випадок.
16.30 До і після...
17.25 Худ.фільм «... І правосуддя для всіх».
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини плюс.
20.35 Погода.
20.45 Що? Де? Коли?
21.55 Академія.
22.35 Новини.
22.45 На шаховій Олімпіаді.
22.50 Погода.
22.55 Вік кіно. Худ.фільм «Смерть неаполітанського математика» (Італія) (23.50 Новини).

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

7.00 Вісті.
7.25 Кліп-антракт.
7.30 Студія «Рост».
8.00 Пілігрим.
8.45 Парламентський тиждень.
9.30 Телеерудит.
9.35 «Музика всіх поколінь». Група «Діпп Перпл».
10.05 Як жити будемо?
10.50 «Вони воювали за Батьківщину». Худ.фільм. 1 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Де факто.
13.35 «Едера». Худ.телефільм (Італія). 18 серія.
14.30 Футбол без кордонів.
15.15 Прем'єра мультфільму «В'язень Зенди» (США).
16.10 На шаховій Олімпіаді.
16.40 Телеерудит.
16.50 Студія «Укртелефільм» представляє: «Левко Лук'яненко». Із циклу «Плюс-мінус 60». Частина 2.
17.20 Студія «Укртелефільм» представляє: «Вільний селянин». Розправа над непокірними. Передача 3.
18.00 Міжнародна християнська програма «Відповіді».
18.30 Київська панорама.
18.50 Точка зору.
19.05 Візитка. Анатолій Бондаренко.
19.10 Хочу ще.
19.30 СНН.
20.00 Хіт-рік.
20.35 Місто (телекомпанія «Гравіс»).
20.55 «Мегапол» представляє.
21.10 Вікна.
21.15 Шанс. Проблеми СНІДу.
21.45 Ток-шоу «Чорний кіт».
22.10 Сезон.
22.30 СІТ-3.
22.40 Візитка.
22.45 Вечірні розваги для дорослих.
23.15 Фешн-клаб.
23.40 СІТ-3.
23.45 Свято Енергодару.
0.15 Про-відео.

Неділя, 4 грудня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 У неділю вранці.
9.30 «ЛІКоТБ» представляє: «Стрес-клуб», «Маски-шоу».
10.35 Служу народу України.
11.30 Архіви... Люди... Долі... Симон Петлюра.
12.15 Український хоровий спів.
12.55 Художня панорама. Петро Пінчук — художник театру, кіно і відео.
14.00 Зичимо щастя.
15.00 УТН.
15.10 Село і люди.
15.55 Канал «Д».
16.25 «Усмішка». Гумористична програма.
16.45 В Українському домі. «Освіта-94». Літературна конференція з питань культури і освіти.
17.25 Пісенна зоря Вадима Крищенка.
18.05 Мультфільм «Якщо падають зірки».
18.15 Свічадо. Реальність неможливого.
19.00 УТН.
19.20 Ай Пі Київ рекламує.
19.25 Канал «Франс Інтернасіональ» представляє: концерт МСМ.
20.25 Сторінки Великої Книги. Мультфільм «Милосердний самаритянин». 2 серія.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 Післямова (телекомпанія «Нова мова»).
22.00 Ай Пі Київ рекламує.
22.05 Прем'єра багатосерійного худ.телефільму «Дона Бейжа». 22 серія.
22.55 Волейбол. Чоловіки. Кубок ЄКВ.
23.35 Спорткур'єр.
23.45 УТН.

Канал «Останкіно»

7.15 Олімпійський ранок.
7.50 Спортлото.
8.00 Марафон-15.
8.30 З ранку раненько.
9.00 Полігон.
9.30 Доки всі вдома.
10.00 Ранкова зірка.
10.50 Під знаком «Пі».
11.35 X Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка». Білорусь.
12.00 Економіка і реформи.
12.40 «Шпаргалка» з подарунком.
13.00 Док.серіал «Підводна одіссея команди Кусто».
13.50 Новини (з сурдоперекладом).
14.00 «Стратегія перемоги». Док.серіал. Фільм 10. Частина 1 — «Визволяючи Європу».
14.55 Клуб мандрівників.
15.45 Теніс. Кубок Девіса. Фінал. Збірна Росії — збірна Швеції.
16.30 Вікно в Європу.
17.00 Новини.
17.05 Телелоція.
17.25 «Баскетбольна лихоманка», «Справжні мисливці за привидами». Мультфільми.
18.20 Малі міста Росії. Калуга.
18.50 Погода.
19.00 Худ.фільм «Знайдеш друга — матимеш скарб» (Італія).
21.00 «Неділя».
21.50 Спортивний уік-енд.
22.05 «Времен связующая нить». Муз.фільм про композитора Г.Свиридова.
22.50 Новини.
23.00 На шаховій Олімпіаді.
23.05 Кохання з першого погляду.
23.50 Новини.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

7.00 Вісті.
7.25 Студія «Рост».
7.55 Наш сад.
8.25 Доброго ранку. Сніданок для чемпіонів.
8.55 Кіпрас Мажейка. Репортажі з Іспанії.
9.25 Прем'єра док. фільму «На тебе, Господи, сподіваюсь».
9.45 Ати-бати...
10.15 Російське лото.
11.00 «Вони воювали за Батьківщину». Худ.фільм. 2 серія.
12.15 Б.Барток. «Дивертисмент для струнного оркестру».
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Не вирубати...
13.35 «Едера». Худ.телефільм (Італія). 19 серія.
14.25 Кліп-антракт.
14.30 Біла ворона.
15.15 Кращі ігри НБА.
16.15 Свято кожного дня.
16.25 На шаховій Олімпіаді.
17.00 Чарівний світ Діснея. «Гуффі та його команда», «Качині історії».
17.55 Яхад.
18.40 Обличчям до столиці.
19.10 Візитка. Ганна Безлюдна.
19.15 Вікторина.
19.30 СНН.
20.00 Телесеріал «Следжхаммер».
20.30 Чорним по білому.
20.35 Капітан-відео.
20.55 Візитка.
21.00 Худ.фільм «Сеньйорита».
22.00 «Моторола» в Україні.
22.10 Музичні відомості від «Золотих воріт».
22.30 СІТ-3.
22.40 Для Вас.
23.20 СІТ-3.
23.25 Про-відео.

(Друкується з комп'ютерного набору агентства Укрінформ).

ЯК МИ ЖИВЕМО?
Факти · Події · Коментарі

ПРОВОДЖАЛИ ЛЮБОВ ДМИТРІВНУ НА ПЕНСІЮ...

Одразу попереджу читача, що нічого сенсаційно-інтригуючого того дня в Новгороді-Сіверському не сталося: ніхто не побився, не образився... А все ж таки я, чесно кажучи, по-доброму був вражений проводами Любові Дмитрівни Зяброві на пенсію — за нашої економічної скрути, наших негараздів, масового скорочення на виробництві працівників пенсійного віку вже якось і рідкісто стають прояви уваги до людини праці. Надходить ювілейна дата і — сухий наказ, розрахунок, і ти поза межами колективу.

... А Любові Дмитрівні колеги, рідні влаштували свято вшанування. Дочка Люда взяла на себе основний тягар — підготовку святкового столу. Хоч би як там було скрутно з усім цим, але матір майже тридцять літ відпрацювала в магазині. Дирекція кооперативно-торгового підприємства «Ярославна» вручила сумлінній працівниці («У мене тих грамот...», — похвалилася вона) чудовий сервіз. А колеги з нового продовольчого магазину № 7, де за сім років з часу створення нинішнього колективу не скоїлося жодної розтрати, значного порушення, — килим.

— І це з ваших мізерних зарплат? — дивуюся. Завідувачка магазину Марія Луговська розкрила секрет: на такий подарунок грошей справді не вистачало. Отримують продавці по 400—500 тисяч карбованців. А тому... принесла з дому недавно придбаний з чоловіком килим!

— А що зробиш? — каже. — Нехай Любові Дмитрівні буде добра згадка про нас. Вона всім нам наставницею стала за ці роки. Акуратна, порядна. Весь час зібрана, уважна до покупців. Для неї нічого не пожалкуєш. Ось отримаємо гроші — і складемо разом мені компенсацію.

На свято вшанування ветерана праці прийшли сусіди, колеги. Скільки добрих слів почула від них Любов Дмитрівна! Аж Михайло Іванович, її чоловік, розчулився-просльозився:

— Та вона ж у мене, їй-правду, така золота, люди добрі, така золота...

Фермер Ігор Засєєв узяв до рук гітару і причарував усіх душевною піснею. Ганнуся Прокопенко, як то співається, дала волю закаблукам!

Аж завагалася Любов Дмитрівна: може, ще трохи все ж таки попрацювати у колективі? Сльозинка бриніла на її щоці...

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігівська область.

ХОЛОДНА КОТЕЛЬНЯ У РОЖИЩІ

Із чотирьох котелень, з яких подається тепло в житлові будинки райцентру Рожище, в кінці жовтня почали працювати лише дві.

— Вугілля вже завезли, незабаром запрацює третя котельня, — сказав оптимістично заступник голови Рожищенського міськвиконкому Олександр Масюк. — Гірші справи з котельнею, що по вулиці Куліша. Але думаю, що ближчим часом вона дасть тепло. Все для цього робиться.

Щоправда, в ці слова важко повірити. Адже роботи на цьому об'єкті непочатий край. Реально — хоча б у грудні подали тепло, на яке чекають мешканці 569 квартир. Чому ж так сталося, що котельня не готова до опалювального сезону? В таких випадках, як завжди, причин знайдеться багато. Але головна в тому, що місцеве керівництво, прийнявши рішення перевести котельню з твердого палива на природний газ, не врахувало технічних та матеріальних можливостей. Гроші з облвиконкому на проведення робіт надійшли тільки у вересні, коли вже все мало бути готове до опалювального сезону. Обсяг робіт — великий. Належало прокласти 1680 метрів газопроводу високого і середнього тиску, побудувати газорозподільний пункт, у приміщенні котельні встановити необхідне устаткування і багато іншого. Коли на Волині вдарили перші морози, на цьому об'єкті почався аврал. Спішно копали траншеї, прокладали труби...

Нещодавно я побував тут. Старе обладнання з приміщення котельні викинули, нове встановлюють. А багато чого нема. Навколо викопані траншеї, валяються труби. Газорозподільний пункт будівельники звели — стіни стоять, але необхідного устаткування для нього нема. Коли буде?

— Голова міської Ради поїхав у Могилів-Подільський за деяким обладнанням для котельні, може, щось привезе, — пояснив ситуацію О.Масюк.

Електрогазозварник спеціалізованої механізованої пересувної колони з Рожища Сергій Степанюк поскаржився, що для стикування газових труб нема сталевих відводів. За ними їздили у Вінницю, але не знайшли.

І так — за що не візьмись: нема, нема, нема... Ніхто чомусь не подумав про це місяців зо два-три тому. Правда, в рішенні облвиконкому від 26 вересня цього року, коли розглядалося питання щодо готовності господарств області до зими, в четвертому пункті записано: «Об'єднанню «Волиньагроспецмонтаж» забезпечити виконання робіт з будівництва газорозподільного пункту та газопроводу середнього тиску до котельні по вул. П.Куліша у місті Рожище не пізніше жовтня ц.р.» Досить-таки ухильний пункт — «не пізніше жовтня...» Коли? На початку, в кінці?..

На цю тему я розмовляв з керівником об'єднання «Волиньагроспецмонтаж» Іваном Суржиком.

— Рішення щодо переведення котельні з твердого палива на газ — поспішне і непродумане, — говорив Іван Оксентійович. — Отак комусь у серпні припекло це робити. Нам надавали самі лише вказівки. Але ж сьогодні цього мало. Цей великий обсяг робіт матеріально нічим не підтверджений. Ми, звичайно, стараємося, тільки ж у всьому є межа, та і спершу треба думати, а потім вже робити. Якщо по-господарськи, спочатку слід було підвести до котельні газ, а тоді вже викидати старе обладнання.

Слушна думка. Тільки сьогодні вже відступати нікуди. Вдарили перші морози, люди чекають тепла.

Самими лише рішеннями воно для рожищан не прийде. Навіть якщо це рішення облвиконкому.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

ЇХАЛИ В ТРАМВАЙЧИКУ «ТУРЗАЙЧИКИ»

Але для багатьох з них поїздка до сусідньої країни закінчилася вже на словацькій митниці

Щодня з Ужгорода до Словаччини вирушають 13 автобусів. Ще два «стартують» з Мукачевого, по одному — з Іршави та Сваляви. Перший рейс — о 5-й, останній — о 21-й годині. Як правило, більшість туристів намагається потрапити на вранішні автобуси. Звісно, щоб якнайшвидше прибути на базари. Але не менш важливе й інше: квитки на ранкові рейси можна придбати за карбованці. Вартість одного до найближчого Міхаловце коштує 110, до віддаленого Кошице — 210 тисяч. За кожне додаткове місце вантажу потрібно заплатити додатково ще по 70 тисяч.

Отож не дивно, що на згадані маршрути квитки потрібно замовляти за тиждень-два до від'їзду. Значно менше охочих на пообідні рейси. Їх обслуговують словацькі водії, і тому за проїзд треба платити валютою. До Міхаловце — два долари, до Кошице — шість. Попри все кожен пасажир мусить мати запрошення від словацької сторони (від рідних, друзів, партнерів по виробництву тощо) або ж туристичний «ваучер». Останній можна придбати в будь-якій туристичній організації, яка має відповідну угоду зі словацькими партнерами. Середня вартість — 150 тисяч карбованців. Проте доцільно мати справу з добре знаними фірмами. Бо бува, що реалізацією «ваучерів» займаються «самодіяльні» продавці.

Саме через них і встряв у халепу один з моїх колег.

Разом із сім'єю — дружиною і двома діточками — вирішив провідати рідню в сусідній країні. Як і належить, придбав «ваучери». Поїхали. А на словацькому боці їх «зняли» з поїзда і помістили до ізолятора тимчасового утримання, незважаючи на малолітніх дітей.

— У вас фальшиві «ваучери», — пояснили.

Хоч як старався колега пояснити, що він придбав їх в офіційній установі, все виявилося марним. Бідолах разом ще з трьома туристами протримали в загратованому приміщенні майже чотири години, а потім зворотним поїздом відправили назад, до Чопа.

— Вважайте, що вам пощастило, — сказав на прощання словацький прикордонник. — А то могли б вас затримати й за незаконний перетин кордону...

Ось така неприємна історія. Останнім часом подібне доводиться чути дедалі більше. Приміром, днями словацькі «зелені кашкети» зсадили з поїзда одного бізнесмена нібито за те, що в нього паспорт ... не того кольору. Відібрали 50 доларів, протримали п'ять годин в ізоляторі і завернули.

Почастішали такі «причіпки» до наших громадян і в автотранспортному переїзді україно-словацького кордону поблизу Ужгорода. Як експеримент кілька років поспіль українські (а ще раніше — радянські) прикордонники та митники працювали тут разом зі словацькими. А 15 жовтня ц.р. згідно з відповідною домовленістю словаки повернулися на свою територію, де завершили будівництво сучасного КПП.

Відтоді й розпочалися різні, м'яко кажучи, непорозуміння.

— Раз на рік із сім'єю їздимо провідати рідних до Словаччини, — розповідає житель Тячівщини Іван Козак,— і ніколи не було жодних проблем. А тепер словацькі прикордонники зажадали від нас по 100 доларів з чоловіка. Звідкіль у мене такі гроші? Я їх протягом десяти років не зароблю...

Майже через одного словаки почали повертати назад наших автотуристів. Причини? На машині одного — зім'яте крило, в іншого — немає повного комплекту бинтів в аптечці, у третього — різні... протектори шин і т. ін.

— Вони трохи «побісяться», а потім усе увійде у звичне русло, — так прокоментував ситуацію один знайомий митник.

Але ж нашим громадянам від того не легше. Зачувши про надмірну вимогливість словаків, майже відмовилися від поїздок автотуристи: перед шлагбаумом щодня лише кілька машин. Потерпають і пасажири автобусів. Ось завернули назад бабусю, в руках якої лише одна смугаста сітка.

— Що трапилось? — цікавлюся.

— Та везу кілька пляшок горілки і блок цигарок, що дозволено за нашими митними нормами. А вони кажуть — не можна.

Запитую в заступника начальника Ужгородської митниці Юрія Біби:

— У словаків з'явились нові правила перетину кордону?

— Офіційно нас ніхто про це не інформував.

— Звідкіля ж така суворість?

Юрій Васильович тільки стинає плечима. Він особисто збирається до колег, аби безпосередньо уточнити, в чому справа.

А поки що наші піддослідні «турзайчики» з острахом під'їжджають до словацького кордону: з якими претензіями їх зустрінуть цього разу?

Микола ГОРВАТ.
Закарпатська область.

Спорт

Купа франків — у «Спартака», але й «Динамо» — не без шансів

Ліга чемпіонів з футболу. Група A. Галатасарай (Туреччина) — Барселона (Іспанія) — 2:1. Гетеборг (Швеція) — Манчестер Юнайтед (Англія) — 3:1.

	В	Н	П	М	О
Гетеборг	4	0	1	9-6	8
Барселона	2	1	2	10-7	5
Манчестер Юн	1	2	2	7-11	4
Галатасарай	1	1	3	3-5	3

Група B. Баварія (Німеччина) — Парі Сен-Жермен (Франція) — 0:1. Гол: Веа (81).

Спартак (Росія) — Динамо (Україна). — 1:0. Гол: Мухамадієв, 52.

Спартак: Тяпушкін, Хлестов, Липко, Аленичев, Рахімов, Никифоров, Онопко, Тихонов, П'ятницький (Надуда, 88), Писарєв (Коновалов, 62), Мухамадієв.

Динамо: Шовковський, Лужний, Ващук, Хомин, Шаран, Ковалець, Леженцев, Ребров (Шевченко, 57), Михайленко (Мізін, 63), Леоненко, Шкапенко.

Покарання: Рахімов, Аленичев, Ребров, Шаран (попередження), Ващук (86 хв. вилучення з поля).

Суддя Рене Педерсен (Норвегія).

23 листопада. Москва. Лужники. 30000 глядачів.

ПСЖ	5	0	0	8-2	10
Спартак	1	2	2	7-8	4
Баварія	1	2	2	4-6	4
Динамо	1	0	4	4-7	2

Спартаківський вулкан викидав атакуючу лаву тричі за час зустрічі. Спочатку активність господарів спостерігалася протягом стартових десяти хвилин. І одразу стало зрозуміло, що попереду головною дійовою особою у складі біло-червоних є малюк Мухамадієв. Він і кілька стресових моментів створив біля воріт Шовковського, і сам намагався уразити ціль.

Потім «Спартак» притис киян під завісу першого тайму. І не припиняв цього робити певний час і після перерви. У більшості випадків гроза минала динамівські ворота, які досить упевнено захищав юний Шовковський. Але одного разу оборона українського клубу не втримала все ж таки в'юнкого Мухамадієва, і він діагональним ударом у дальній кут зблизька забив переможний гол.

Решту часу йшла досить рівна боротьба. Але цього разу, на жаль, не так гостро, самовіддано і конструктивно, як хотілося б, діяла динамівська атака. Не клеїлася гра у Реброва. А Леоненка надто щільно (і успішно) опікав Никифоров. Хоча двічі Віктор мав нагоду відзначитися. Скажімо, на 43-й хвилині він небезпечно пробив без підготовки, перебуваючи під гострим кутом до воріт, після флангової передачі Лужного. На 55-й хвилині він же вийшов на іншу чудову передачу, але воротар збірної України Тяпушкін якимось дивом врятував становище.

Мали кияни чудовий шанс і на останніх хвилинах, коли Леоненко дотепно подав штрафний, але ніхто з динамівців не зміг замкнути цю відмінну передачу.

«Спартак» переміг, отримав у нагороду ще й купу швейцарських франків. Однак доля другої путівки до чвертьфіналу все ж вирішуватиметься 7 грудня. Якщо москвичі поступляться в Парижі, а кияни вдома переграють «Баварію» з рахунком не менш як 2:0, то на коні буде «Динамо»...

Група C. Стяуа (Румунія) — Андерлехт (Бельгія) — 1:1, Бенфіка (Португалія) — Гайдук (Хорватія) — 2:1.

Бенфіка	3	2	0	8-4	8
Гайдук	2	2	1	4-3	6
Стяуа	0	3	2	3-5	3
Андерлехт	0	3	2	3-6	3

Група D. АЕК (Греція) — Казино (Австрія) — 1:3, Мілан (Італія) — Аякс (Нідерланди) — 0:2.

Аякс	3	2	0	7-2	8
Казино	1	3	1	4-5	5
Мілан	2	1	2	5-5	3
АЕК	0	2	3	3-7	2

Уже визначилися окремі учасники чвертьфіналів, в інших клубів є ще шанси на кращу долю, але є й невдахи. Втім, краще самі продивіться уважно технічні дані і зробіть власні висновки.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Баскетбол

За Кубок Європи

Свій перший матч на четвертому етапі цього престижного змагання віцечемпіон України «Київ-Баскет» провів на виїзді. У французькому місті Антібі наші земляки поступилися місцевому «Олімпіку» — 88:101.

— Ми програли у рівній боротьбі, — розповідає старший тренер киян Борис Вдовиченко. — Скажу відверто, що з такими сильними командами наш колектив ще не зустрічався. У складі господарів виступало п'ятеро темношкірих спортсменів. Дехто з них — французький підданий, а дехто має подвійне громадянство: США і Франції.

І от за таких умов наша команда виявила характер, показала себе місцевим болільникам з найкращого боку. Гадаю, що під час київської зустрічі ми значно посилимо гру. А в цьому поєдинку найрезультативнішими в «Баскеті» були Мурзін — 32 очки, Підковиров — 20 і Грищенко — 15.

Завтра «Київ-Баскет» зустрінеться в матчі національного чемпіонату з «Будівельником», а 29 листопада вже в рамках Кубка Європи прийматиме в Палаці спорту грецький «Іракліс». Початок матчу о 19.00. Гадаю, що варто подивитись.

Іван ОЗЕРЧУК.

ГОЛОС УКРАЇНИ
Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 385117.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311224.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».